

TATAI BARTÓK BÉLA ÓVODA

A csodák útján

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2013.

Tatai Bartók Béla Óvoda
„A csodák útján” Pedagógiai Programja

2890. Tata, Bartók Béla u.7/a.

Intézmény OM azonosítója: 031696	Készítette: Gira Tamásné <i>óvodavezető</i> Niglás Edit <i>óvodavezető helyettes</i>
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
határozatszámom elfogadta: <i>nevelőtestület nevében névaláírás</i>	Véleménynyilvánítók: <i>Óvodai szülői szervezet nevében névaláírás</i>
határozatszámom jóváhagyta: <i>intézményvezető</i> Ph.	
Egyetértését kinyilvánító: <i>Fenntartó, működtető nevében névaláírás</i>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2013. szeptember 1-től	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: közzétételi listán	
Verziószám:1/2013. 10/1 eredeti példány	
Iktatószám:	

TARTALOMJEGYZÉK

- I.) **BEVEZETŐ**
 - 1.) *Programválasztásunk*
 - 2.) *Bemutakozás*
 - 3.) *Jövőképünk*
- II.) **GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP**
- III.) **HELYI NEVELÉSI PROGRAMUNK ALAPELVEI**
 - 1.) *Alapelveink*
 - 2.) *Óvodánk nevelési célja*
- IV.) **AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI**
 - 1.) *Az egészség- és környezeti nevelés alapelvei*
 - 1. Az egészséges életmód alakítása
 - 2. A környezettudatos magatartás megalapozása
 - 3. Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja
 - 2.) *Érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés*
 - 3.) *Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés*
- V.) **AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI**
 - 1.) *Személyi feltételek*
 - 2.) *Sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése*
 - 3.) *Tárgyi feltételek*
 - 4.) *Az óvodai élet megszervezése*
 - 1. Csoportszervezés
 - 2. Tevékenységi formák szervezési jellemzői
 - 3. Napirend
 - 4. Hetirend
 - 5.) *A fejlődés nyomon követése*
 - 6.) *Az óvoda kapcsolatai*
- VI.) **AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVÓNŐ FELADATAI**
 - 1.) *Játék*
 - 2.) *Mese- vers*
 - 3.) *Ének- zene, énekes játék, gyermektánc*
 - 4.) *Rajzolás, mintázás, kézimunka*

5.) *Mozgás*

1. Mozgásfejlesztés a szabad játékban
2. Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapos testnevelésen
3. Mindennapos testnevelés
4. Testi nevelés napja

6.) *Külső világ tevékeny megismerése*

7.) *A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése*

8.) *Munka jellegű tevékenységek*

9.) *Tevékenységekben megvalósuló tanulás*

VII.) HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK

1.) *Ünnepeink, hagyományos ünnepek*

2.) *Egyéb rendezvényeink*

VIII.) AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGE

IX.) ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

1.) *Az óvodai csoportok, a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése*

2.) *Óvodánk helyi nevelési programjának értékelése*

X.) ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

„Én leraktam kövemet. Tudjuk, hogy ez a kő segíteni és vezetni fogja azokat, akik utánunk jönnek, és tovább építik az utat.”

(Celestin Freinet)

I./ BEVEZETŐ

I./ 1. Programválasztásunk

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva elrendelte: **1.§** Az 1. melléklet tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja – a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Ezen alapelvek szerint:

- * a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- * a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- * az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében védelmében tartalmaz.

Az Alapprogrammal összhangban pedagógiai programunk sokszínűsége mellett óvodai nevelésünkben érvényesülnek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében fogalmaz meg.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor figyelembe vettük:

- * a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét
- * a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét
- * Óvodánk sajátos arculatát alakítottuk ki azáltal, hogy felvállaltuk közvetlen természeti és társadalmi környezetünk értékeinek megismertetését és azon keresztül a gyermekek annak védelmére nevelését.

Belső készítés és a világból jövő kényszer indított bennünket, hogy saját környezetünk szépségeire, a természet és az emberi kéz alkotta értékek megismerésére, védelmére nyitottá tegyük gyermekeinket. Ismerjük és szeretjük városunkat és hisszük, hogy a szűkebb környezetünk megismerésén keresztül a szülőföldhöz való kötődés érzését is erősíteni tudjuk, a közösen átélt élményekkel megalapozhatjuk a hazaszeretet csiráit.

A környezeti nevelés nem csak ismeretrendszer átadását jelenti, hanem a környezettudatos magatartást is hivatott fejleszteni. E magatartás ismereteket, bizonyosfajta gondolkodást és látásmódot, továbbá rendkívül fontos környezeti attitűdöket követel meg.

A környezeti nevelésben a legjobb pedagógiai eljárásnak azt tartjuk, ha a gyermekek az óvodában, a kirándulásokon kísérletekkel, megfigyelésekkel, egyszerű mérésekkel vizsgálódhatnak a természetben. Ezért is található több közös pont óvodai munkánk és a Freinet pedagógia szellemisége között. Sokszínűség, sokoldalúság, érzékenység, fogékonyság a pedagógiájának kulcsszavai, kiegészítve azzal, hogy mindez olyan szabad önkifejezést erősítő tevékenységekben valósul meg, amelyek a létező környezet megismeréséből és annak alakításából fakadnak.

Freinet gondolkodásának két eleme:

- * közel lenni a természethez,
- * benne élni, aktívan részt venni környezetünk és a magunk életének alakításában.

Freinet szellemisége

Célestin Freinet francia néptanító pedagógiája egy tevékenységközpontú, öröm- és sikerorientált, a gyakorlatból építkező és általa fejlődő szintézis pedagógia. Jellemző rá, hogy többféle irányzathoz építkező mobil, nyitott rendszer, mely újabb és újabb ötletekkel, módszertani megoldásokkal bővíthető.

Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatását állítja középpontba, melynek feltétele a demokratikus, bizalmat, biztonságot, segítségnyújtó megértést és toleranciát sugárzó légkör, ahol tudatosan építenek a gyermek önállóságára. Elősegítik a benne szunnyadó képességek maximális kibontakozását, segítenek választ kapni kérdéseire és feloldják szorongásait. Természetes érdeklődése, lelkesedése megerősítést kap, ébren tartják a veleszületett ösztönző erőt a kíváncsiságot, mely a megismerés alapfeltétele. Támogatják azt az erőfeszítést, hogy megtalálja helyét közvetlen környezetében, szükség esetén annak átalakításával. Találkozhat a létező világgal, az élő kultúrával, a régmúlt értékeivel és maga is a kultúra létrehozójává, alkotójává válhat. Végül, de nem utolsósorban a fejlődését elősegítő, kritikus nyitott légkör veszi körül, ahol számíthat a csoport segítő együttműködő erejére.

Pedagógiája figyelembe veszi az egyéni fejlődési ütem eltolódásait, a képességeket, irányultságokat, de mégis képes kialakítani az együttműködést, egymás különbözőségeinek elfogadását és a toleranciát. Tiszteli a gyermek sajátosságait, melynek központi kategóriája maga az élet.

Freinet jelmondata: „Az élet által életre nevelni”

Mit kíván a Freinet – szellemű pedagógia az óvónőtől?

- ⚙ Felvállalásakor el kell döntenie az óvónőnek, hogy melyek azok az elemek, amelyek illeszkednek egyéniségéhez, illetve hol kell kompromisszumot kötnie.
- ⚙ Ez a pedagógia, alkotó egyéniségeket kíván és nevel, feltételezi a nyitottságot és kinyitja a pedagógus számára a világot.
- ⚙ A gyermekekkel tudjon természetes módon együtt élni és szüleikkel együttműködni.

- ☀ Az óvónő partner, akit mindig segítségül hívhat a gyermek.
- ☀ Merje az óvónő nyíltan vállalni személyiségét és korlátait, legyen képes személyre szabott pedagógiát tervezni és gyakorolni, bízzanak benne. Tulajdonságai: konfliktushelyzetek kezelni tudása, másság elfogadása, önálló pedagógiai elképzelésekkel rendelkezés, rugalmasság, a háttérből irányítás képessége.
- ☀ A szakmai műhelyekben, egymással és egymástól tanuljunk. Ki kell tárnunk az ajtónkat, hogy fogadhassuk azokat, akik tőlünk tanulni akarnak.
- ☀ Az óvónőnek ismernie kell a Freinet-pedagógiában jelenlévő jellemző specifikumokat, különbözőségeket, tudnia kell melyek azok a hangsúlyos pontok, amelyek e pedagógia értékeit adják, hiszen ezek a legfőbb biztosítékai a minőségi munkavégzésnek.

I./ 2. Bemutakozás

Intézményünk 2010-ben épült, november 25-én kezdtük meg nevelő munkánkat az új épület falai között. Az önkormányzat Európai Unió pályázat útján nyert támogatást a Bartók Béla Óvoda bővítésére, amely azóta a város legkorszerűbb, minden igényt kielégítő 5 csoportos intézményeként működik. Célunk a magas színvonalú szakmai munkavégzés (a partneri igények figyelembe vételével), amely biztosítja, hogy az intézmény működésével a fenntartó és a szülők továbbra is elégedettek, a gyerekek szívesen járnak hozzánk és 6-7 éves korukra alkalmassá válnak az iskolakezdésre. A törvényi előírásoknak megfelelően 2013-ban el kell készítenünk új pedagógiai programunkat, amely megfelel a törvényi előírásoknak, épít eddigi gyakorlatunkra, annak pozitívumaira, erősségeinkre, ugyanakkor lehetőséget biztosít arra, hogy tartalmát tekintve megújulhasson és beépíthessük azokat az elemeket, amelyek hatékonyabbá teszik a nevelőtestület munkáját.

Az új Pedagógiai Program kidolgozásakor az alábbi dokumentumokat vettük figyelembe:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2/2005. (III. 1.) OM rendelet – a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 255/2009. (XI. 20.) Kormány Rendelet, amely módosította az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját
- 363/2012.(XII.17.) Kormány .Rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI Rendelet X. fejezet A gyermekek egészségével, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok 128.129.131§

Hatályba lépés időpontja: 2013. szeptember 01.

Óvodánk jellemző adatai

Az intézmény hivatalos neve:	Tata, Bartók Béla Óvoda
Az intézmény címe és elérhetősége (székhely óvoda):	2890. Tata, Bartók Béla 7/a. 06-34 /380- 972
Alapító okirat száma, kelte	331/2013. VI. 28
Törzsszám:	648488
Adószám:	16755259-2-11
Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége:	Tata Város Önkormányzat 2890. Tata Kossuth tér 1.
A pedagógiai program készítője:	Az óvoda nevelőtestület
A pedagógiai program elfogadója:	Nevelőtestület
Pedagógiai program jóváhagyója:	Óvodavezető
Eljárásjog gyakorlása, véleménynyilvánítás:	Szülők közössége
Hít-és vallásoktatás:	SZMSZ-ben szabályozottak szerint biztosított
Csoportok neve, férőhelyek száma:	Bóbita 25 Gézengúz 25 Katica 25 Méhecske 25 Napocska 25

Óvodánk bemutatása

Intézményünk Tatán, a „Vizek városának” központjában, csodálatos természeti környezetben, az Öreg-tó közelében helyezkedik el. Egy uniós pályázatnak köszönhetően 2010-ben épült, így esztétikai szempontból és felszereltségét tekintve is megfelel a mai kor kihívásainak. Ennek ellenére a tárgyi eszközök és a felszerelések folyamatos bővítését, fejlesztését továbbra is feladatunknak tekintjük. Ehhez a költségvetési kereten túl felhasználjuk az óvoda alapítványának bevételeit és nyertes pályázataink többletforrását is.

Az új óvoda 5 csoportos, 125 kisgyerek óvodai nevelését teszi lehetővé.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, kiváló szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak. Fontosnak tartjuk a dolgozói közösség formálását, a „csapatszellem” kialakítását, mert ez az egyik feltétele annak, hogy munkánkat a jövőben egyre magasabb színvonalon végezhessük.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség-lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű, és az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyermek. Ugyanakkor jelen vannak a kiemelkedő képességű és a jómódú családokból érkező gyerekek is. Fontos, hogy az óvoda mindenki számára egyaránt biztosítsa a neki megfelelő feltételeket és lehetőségeket az optimális fejlődéshez, így a felzárkóztatást éppúgy feladatunknak tekintjük, mint a tehetséggondozást.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de munkánkat és szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyermekek mindenek felett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Nevelési filozófiánk mottója:

„A gyermek érdeklődését nem felébreszteniünk kell, hanem ébren tartanunk, ugyanis az emberrel veleszületett képessége, hogy tapasztalni, megismerni vágyik.” /Célestin Freinet/

A Freinet szellemiségű pedagógia meghatározott elveken nyugvó nyitott rendszer, követői az adott természetes életmódra, kulturális értékekre építik pedagógiai rendszerüket.

Milyen pedagógus kell ehhez?

*„Ha teheted, kézzel – fejjel – szívvel,
személyes érdeklődésedtől indítatva,
szabadon játszva, próbálkozva, tévedve,
egyéni ütemben haladva,
az önkifejezés lehetőségével élve,
leleményesen, kreatívan,
önállóan felfedezve,
önbizalommal, felelősséggel,
tárgyi és érzelmi biztonságban,
gazdag, ihlető környezetben,
figyelmes segítséggel,
ösztönző támogatással,
szeretettel, megértéssel, befogadva,
jó szándékkal bírálva,
nyitottan, rugalmasan, tolerálva,
egyéni különbségeket tiszteletben tartva,
a közösség segítők erejére támaszkodva
szárnyakat adhatsz.”*

/ Zsámboki Károlyné, Eperjessy Barnáné /

I./3. Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánkban a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet uralkodna, ahová a szülők bizalommal hoznák gyerekeiket, akik napjuk nagy részét kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők segítségével, örömmel, önfelelt játékkal tölthetnék a minden napjaikat, tapasztalatokkal, élményekkel gazdagodva térhetnének haza.

II./ GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekeink szívesen járjanak óvodába, érezzék jól magukat a gyermekközösségben. Tiszteljék szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal forduljanak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket legyenek képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezzenek. Legyenek nyitottak, érdeklődőek, érzelmileg stabilak, kiegyensúlyozottak. Társaikkal és a felnőttekkel megfelelő pozitív kapcsolatot tudjanak kialakítani, Legyenek érzékenyek a szépre és a jóra. Ügyesen mozogjanak, szeressék a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás-és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlődjön, legyenek udvariasak, illemtudók, szeressék és védjék a természetet.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, **a családi nevelés kiegészítője** a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó – védő, szociális, nevelő - személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés, segítse az óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék és a mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és a szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

III./ PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ALAPELVEI

Pedagógiai programunk épít a hazai tradicionális nevelési értékekre, ötvözve azokat a korszerű fejlődéssel és a társadalmi elvárásokkal.

III./1. Alapelveink:

- * A gyermekek iránti bizalmunk és tiszteletünk, szeretetteljes, érzelem- és élmény gazdag óvodai légkörben nyilvánul meg. A játékot a kisgyermek legkomolyabb, legfejlesztőbb, létfontosságú alaptevékenységének tekintjük.
- * A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- * A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- * Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk

Alapelveink megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- * A gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról;
- * a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról;
- * e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- * a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- * A hazájukat elhagyni kényszerülő (migráns) családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III./2. Óvodánk nevelési célja

A 3-6 (7) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával

- * A személyiség kibontakoztatása a játék, a természet-közelség, az életszerűség, a munkálkodás, az alkotás, valamint szabad önkifejezés a gyermeki képzelet szabad szárnyalása útján.

- * Közel lenni a természethez, benne élni, aktívan részt venni környezetünk és a magunk életének alakításában.
- * Megélni, hogy mindnyájan része vagyunk a természet örök körforgásának.
- * A természethez és a néphagyományokhoz kapcsolódó jeles napok és az egyes művészeti ágak hatásai tükröződnek, megjelennek a gyermeki személyiség alakulásában.
- * A gyermekek mozgásigényének, - mint alapszükséglet - felkeltése és ébrentartása.
- * a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása
- * az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével
- * anyanyelvi értékeink közvetítése, anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése
- * a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- * a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása
- * a nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának,

IV./ AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Általános feladataink

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- * az egészséges életmód alakítása
- * az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés
- * az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelésmegvalósítása.

Nevelési programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. A program nevelési keretét egyfelől a gyermek természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

IV./1. Az egészség -és környezeti nevelés alapelvei

IV./1.1. Az egészséges életmód alakítása

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve, vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározó a megfelelő napirend kialakítása, amely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a gyermek számára a kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt légkört.

Az egészséges életmód és az egészséges környezet egymással kölcsönhatásban van, egymást kiegészíti, ezért fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során a szülők szemléletformálása is megvalósulhat.

a) Célunk:

- * a gyermekek gondozása, testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése
- * a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- * a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- * az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése
- * a gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése
- * a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása
- * a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- * megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

b) Az egészséges életmód alakításának területei

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele **a gyermek testi komfortérzetének kielégítése**. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. Az óvodások azoktól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint

fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek, megértőnek kell lennünk. A fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyerekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

A **testápolás terén** akár a kéz, akár az arc megérintése válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk. A testápolásban törekszünk az óvodai és a családi szokások összehangolására. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére. Az öltözködéskor fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és az öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. A szülőket arra ösztönözzük, hogy a gyerekeket rétegesen, célszerűen és önállóságukkal összhangban öltöztessék. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az **önkiszolgáló feladatok** elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermekek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Minden tevékenységet szóbeli megerősítés kíséri, ezért erre **elegendő időt kell biztosítani** a napirendben.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Az óvoda helyiségei, berendezéseink, felszerelési tárgyaink megfelelnek a gyermekek kényelmének, életkori sajátosságainak. Megfelelő méretű bútorok, eszközök segítik szükségleteik kielégítését. A csoportszobák tágasak, berendezésük esztétikus, barátságos, alkalmasak a szabad játékokra és a különböző tevékenységek végzésére (étkezés, pihenés, alvás). Az udvaron füves játéktér, homokozók és a biztonsági szabványoknak megfelelő játékok, sportszerek állnak rendelkezésünkre. Az óvoda épületében hatalmas, jól felszerelt tornaterem biztosít lehetőséget a változatos mozgásos játékok szervezésére.

Mozgás

A mindennapi szabad mozgás óvodai életünk nélkülözhetetlen eleme. A gyerekek a természetes, szabad nagymozgásokat (járás, futás, mászás, stb.), a különböző mozgáselemeket egyénileg gyakorolhatják a nap folyamán. Ehhez sokféle mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésükre. Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözéket a szabadban és a teremben egyaránt.

A szervezett mozgásos tevékenységek, játékok, séták, kirándulások is a mozgásigény kielégítését szolgálják. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek is. Alkalmanként a szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk (játékos családi sportversenyek, Kihívás napja, Gyalogló világnap, stb.), ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését.

Levegőzés

A levegőzés nem csak élettani szempontból fontos, hanem elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Ha az időjárás megengedi, minden nap biztosítjuk a szabadban tartózkodás lehetőségét és törekszünk arra, hogy **a gyerekek minél több tevékenységüket a levegőn végezzék**. A helyi adottságok szerint a játék, a dalos játékok, a szervezett mozgások is a szabadban történhetnek.

Pihenés

Legfontosabb a pihenéshez szükséges **nyugodt légkör** biztosítása – az altatás hangulatához illő mese, halk zene – a gyermekek **egyéni alvási igényének** és szokásainak figyelembevételével a szükséges tárgyi és személyi **feltételek megteremtése**. Kényelmes, a gyermekek méretéhez igazított fektetők, saját pizsama, az otthonról hozott „alvást segítő kellékek” használata a csoportokban.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

A gyermekek fejlődésének meghatározó feltétele a helyes táplálkozás, ezért étrendjük minőségi és mennyiségi összeállítását alapvető feladatunk. Saját főzőkonyhánk biztosítja az egészséges táplálkozás megvalósítását. Előnyben részesítjük a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nem csak főtt formában, hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyerekekkel közösen készítünk gyümölcsleveket, salátákat. A HACCP élelmiszer-biztonsági előírásokat betartva igyekszünk a gyermekeket a számukra eddig ismeretlen ételek ízével, elkészítési módjával megismertetni, közvetve **modellt nyújtva** ezzel **a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához**. Ennek megvalósításához tájékoztatjuk a szülőket az étlapról, a kedvelt ételek receptjét megosztjuk velük, megkínáljuk őket az általunk készítettekkel, bizonyos óvodai rendezvények alkalmával pedig velük együtt is készítünk friss zöldség-és gyümölcs ételeket, italokat.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a **gyermek egészségének megóvását**. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a **higiénés szabályok betartására** (környezet tisztán tartása, szükség szerint fertőtlenítése), a **környezeti ártalmak kiküszöbölésére** (szelektív hulladékgyűjtés, légszennyeződés csökkentése minél több zöld növény elhelyezésével).

Az óvodába felvételt nyert gyermekekről a csoportba kerülés előtt az óvónők anamnézist készítenek. Ennek kapcsán képet kapunk arról, hogy az újonnan óvodába érkezők közül kik azok, akiknek egészségnevelésére jobban oda kell figyelniük (óvodába kerülést nem akadályozó **betegségek felderítése, rögzítése** – asztma, krupp, allergia, stb.).

A gyermekek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja életritmusuk. A helyes életritmust a nyugodt élet érdekében ésszerűen és a szükségleteknek megfelelően alakítjuk ki, figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait. A napirenden belül ismétlődő eseményeket megszokja a gyermek. Ez a megszokás nyugalmat, biztonságot visz az életébe és hozzájárul idegrendszerének egészséges fejlődéséhez. Az óvónő által kialakítandó szokásokat a dajkák is ismerik és ennek megfelelően vesznek részt az azonos gyakoroltatásukban.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A balesetek megelőzéséhez szükséges az állandó óvónői kontroll, a tevékenységek figyelemmel kísérése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia). Fontosnak tartjuk a gyermekek veszélyhelyzethez való tudatos igazodását, az eszközök, tárgyak bizonyos csoportjában rejlő baleset- vagy életveszély felismerését és azok óvatos kezelését.

A levegő, a víz, a napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek **testi edzettségét**. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. A természet megszerettetése, a szabad levegőn való tartózkodás igényének kialakítása, mozgásigényük kielégítése során is mindenkor figyelembe vesszük az eltérő egyéni és életkori sajátosságokat.

c) Az egészséges életmód alakításából adódó óvónői feladatok

- * A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben
- * Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban
- * Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- * A gyermeki szükségletek kielégítése az egész nap folyamán (folyadék, wc használat...)
- * A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel
- * A kialakított szokás-és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermekek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése
- * Önállósági törekvések támogatása
- * A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (evőeszközök használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...)
- * Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés
- * A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott italok kiiktatása, a zsír és cukor arányának mérséklése az étkezéseknél
- * 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján segítségnyújtás a toalettpapír és a zsebkendő használatában
- * A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- * A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- * A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- * fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosó eszközök rendben tartására serkentés
- * A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás
- * A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- * A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása

- * A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatának jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a bokát
- * A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- * A gyermekek levegőzésének biztosítása minden nap, mínusz 10 fokig
- * A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése
- * Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- * Az alvást nem igénylő nagyoknak csendes tevékenység biztosítása 14 órától
- * A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan
- * Lázás, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szülei értesítése

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Szükségeit képes kielégíteni.
- ⊗ Szükségeit képes önállóan kielégíteni (étkezés, öltözködés, tisztálkodás, fogmosás, fésülködés, WC használat, stb.).
- ⊗ Vigyáz a tisztálkodási eszközökre, használat után helyére teszi azokat, zsebkendőt önállóan használja.
- ⊗ WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után, illetve étkezés előtt kezet mos, a kezét szárazra törli.
- ⊗ WC-zést követően a kislányok és a fiúk is használják a toalettpapírt.
- ⊗ Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér, ruháját ki-be gombolja, cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik. Ruháját összehajtva a polcra teszi, beakasztja.
- ⊗ Kultúrátlan étkezik, képes önállóan eldönteni, miből, mennyit tud elfogyasztani.
- ⊗ Szívesen fogyaszt zöldségeket, gyümölcsöket.
- ⊗ Vigyáz környezetének tisztaságára, rendjére, az udvaron, utcán sem szemetel.
- ⊗ Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- ⊗ Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- ⊗ Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- ⊗ Életkorának megfelelően edzett.
- ⊗ Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

Az eltérő képességű gyermekek saját fejlettségi szintjüknek megfelelően végzik ezeket a tevékenységeket.

IV./1. 2. A környezettudatos magatartás megalapozása

Az óvoda elhelyezkedése, természeti környezete különleges adottságokat, jellegzetességeket, értékeket nyújt felfedezésre. Fontos, hogy ezeket a környezeti, természeti értékeket építsük be a projekt tartalmakba, ill. tevékenységekbe egyaránt.

a.) Célunk:

- * a környezeti és az egészségnevelési értékek kialakításához szükséges szokás és szabályrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- * a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása,
- * rendszerszemléletre nevelés
- * fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás segítése,
- * érzelmi és értelmi környezeti nevelés,
- * optimista életszemlélet kialakítása
- * tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- * tolerancia és segítő életmód kialakítása.

b.) A környezettudatos magatartás alakításából adódó óvónői feladatok

- * a rendszeres élményszerző napokon a közvetlen környezeti értékek megismerése, értékörzés, természetvédelmi feladatok
- * a környezettel, természettel kapcsolatos témák feldolgozása képességfejlesztő tevékenység formájában
- * környezettudatos életmód elemeinek szocializációja (szelektív hulladékgyűjtés, lakó és óvoda környezet közös megóvása)
- * személyes higiéné elsajátítása az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése,
- * egészséges étkezés
- * anyag és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása,
- * csoportszoba, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága,
- * az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ ismeri a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét, annak módját, esetenként alkalmazza is
- ⊗ vigyáz környezete épségére, tisztaságára,
- ⊗ megismeri az energiatakarékosság alapvető elemeit (vízcsap elzárás, villanykapcsolás)

IV./1. 3. Az óvoda egészségvédő, fejlesztő programja

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezethez történő alkalmazkodását, felkészítse a környezetből érkező ártalmas hatásokra, megoldási stratégiákat adjon ezek káros következményeinek csökkentésére.

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodában végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és a szervezeti működést a gyermekek és szülők részvételét úgy befolyásoljuk, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet biztosítunk a gyermekek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatoknak, amelyek különösen az alábbiakra terjednek ki:

- * az egészséges táplálkozás
- * mindennapos testnevelés, testmozgás
- * a testi-lelki egészség fejlesztése, viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- * bántalmazás, erőszak megelőzése,
- * baleset megelőzés és elsősegélynyújtás
- * személyi higiéné.

a.) Célunk

- * Környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása
- * Az egészséges életmód elemeinek beépítése a mindennapokban (helyes táplálkozás, a mozgás szeretete, higiéniai szokások)
- * figyelem felhívása a dohányzás, alkohol, drogok fogyasztásának káros hatásaira
- * figyelem felhívása a káros szenvedélyektől mentes életvitel megalapozására (dohányzás, alkohol, drogok fogyasztása)

b.) Az egészségfejlesztő program megvalósításából adódó óvónői feladatok

- * az egyes tevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek kihasználása
- * november hónapban egészség nevelési témák feldolgozása
- * környezetvédelmi, egészségvédelmi akciók figyelemmel kísérés
- * Vöröskereszt „Bázis óvodájaként” kapcsolattartás a Tatai Szervezettel
- * pályázatok figyelemmel kísérése

IV./2. Érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- * a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- * az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- * a nehezen szocializálható, hosszabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, vagy tehetséges gyermekek nevelése sajátos törődéssel, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával valósuljon meg

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőttöz fűződő viszony nyújtja azt az **érzelmi biztonságot** a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. A felnőttek személye az érzelmi nevelés területén is **modell értékű** kell, hogy legyen, ezért magatartásukat határozottság, következetesség, barátságosság, kedvesség, szeretetteljesség, őszinteség jellemezze. Minden gyermekkel igyekszünk bensőséges kapcsolatot kialakítani.

A gyermek fejlődését **az öröklés mellett a környezet is jelentősen befolyásolja**. A környezet megismerésében fontosnak tarjuk az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes nemzeti, etnikai értékek, hagyományok, szokások közvetítését, átadását a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, aktivitásra alapozva. Óvodai nevelésünkben támaszkodunk a **családi nevelésre**

és szoros együttműködésre törekszünk. Az új gyermekek szüleikkel együtt ismerkedhetnek óvodánkkal már óvodába lépés előtt. A beszoktatás a szülővel közösen, fokozatosan történik, figyelembe véve az egyéni igényeket is. Fontosnak tartjuk a gyermekek minél alaposabb ismeretét további munkánkhoz, ezért az óvodába kerülést megelőző időszakról egy anamnézis lap készül. Ehhez a szülők segítségét kell igénybe vennünk, hisz a gyerekek óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődéséről ők tudnak bennünket tájékoztatni. Az információkat természetesen kellő tapintattal, megértéssel és maximális titoktartással kezelik az óvodapedagógusok. Ezen ismereteket a későbbiekben napi tapasztalatokkal kiegészítve hasznosíthatja az óvodapedagógus a fejlesztési feladatok megtervezésében. A szülővel minden lényeges egyéni kérdést megbeszélünk és törekszünk a korrekt tájékoztatásra gyermekük fejlődésével kapcsolatosan.

A vegyes csoportok kialakításával megvalósítható, hogy a testvérek, ismerősök, barátok egy csoportba járhassanak. A szülők kérését is igyekszünk figyelembe venni - melyik csoportba kerüljön a gyermek - így már a kezdetektől lehetőség van a pozitív partneri kapcsolat kialakítására a családokkal.

Az óvoda egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és teret enged önkifejező törekvéseinek.

A gyermek **„én központúsága” alapján** elsősorban önmagára képes figyelni, de érzelmi alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni. A gyermekeket annak elfogadására és megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól. Az együttéléshez szükséges **erkölcsi normák és tulajdonságok** csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek **állandóan gyakorolja** a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a **kooperatív együttműködésre ösztönző** páros és kiscsoportos tevékenységek, valamint a közös élmények.

Ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- * Kommunikálni társaival, tapasztalatokat szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról és kimunkálni saját, célravezető kommunikációs formákat.
- * Megtanulni a közös tevékenységek során, hogy a sikeres együttműködés érdekében hogyan viszonyuljon társaihoz. Ez erősíti a pozitív viszonyulást és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- * Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- * Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeket képviselők.
- * Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

a) Célunk:

- * Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- * A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- * A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- * A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- * A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, annak tiszteletére és megbecsülésére nevelés.
- * Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekek
- * esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- * A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

b) Az érzelmi az erkölcsi és közösségi nevelésből adódó óvónői feladatok

- * Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása
- * A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése
- * Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, „anyapótló” magatartása
- * Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe
- * Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása
- * Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés
- * Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése
- * Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása
- * A gyermekek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása
- * Az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása
- * Társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása

- * Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása
- * Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése
- * A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására ösztönzés
- * A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása
- * A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása
- * A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az együttműködés az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel
- * A családdal való együttműködésre törekvés
- * Tájékoztatás a gyermek fejlődéséről (szükség szerint fogadó óra szervezése egyeztetett időpontban)
- * Szülői értekezlet tartása évente legalább 3 alkalommal
- * Anamnézis felvétele a szülő közreműködésével

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- ⊗ A csoport szokás-és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- ⊗ Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- ⊗ Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- ⊗ Szükség esetén segíti a rászorulót.
- ⊗ Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- ⊗ Érzelmei, indulatai korának megfelelően tud uralkodni.
- ⊗ A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- ⊗ A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- ⊗ Alakulóban van a feladattudata.
- ⊗ Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- ⊗ Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- ⊗ Igényes a saját tevékenységével szemben.
- ⊗ Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- ⊗ Nyugodt, kiegyensúlyozott viselkedés jellemzi.

- ⚙ Szívesen kommunikál.
- ⚙ Érkezéskor, távozáskor köszön.
- ⚙ Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.
- ⚙ Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- ⚙ Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- ⚙ Türelemre, kitartásra képes.
- ⚙ A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

Az eltérő képességű gyermekek saját fejlettségi szintjüknek megfelelően végzik ezeket a tevékenységeket.

IV./3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen **a gyermek szabad játéka által** valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a **beszéd**, az **anyanyelv** és a **kommunikáció** fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap- kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikkhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése. A kommunikáció és a metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik, vagy semlegesítik a szóbeli közlést. **Az egyéni fejlődés biztosításához** szükséges, hogy az **óvodapedagógus személyes példájával** (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek teremtésével **ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt**, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az **anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat**. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd-és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól mely előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

a) Célunk:

- * A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

- * Kognitív képességek fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valóság-hű észlelés
 - figyelem-összpontosításra való képesség
 - valósághoz közelítő képzeleti működés
 - reproductív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - az alakuló fogalmi gondolkodás
- * A beszédkezdés felkeltése és fenntartása
- * A beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- * Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakításával
- * Az alkotóképesség fejlesztése

b) Az anyanyelvi, értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvónői feladatok

- * Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat
- * Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása
- * A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható
- * A természeti és társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevéttetése, megismertetése
- * A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- * Az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele
- * Figyelem-összpontosításra motiválás
- * A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba
- * Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- * Minden gyermeki kérdés megválaszolása
- * Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkezdésének felkeltése
- * A gyermekek szókincsének bővítése
- * Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban
- * A társak verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése

- * A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve a nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése
- * Mintaadás nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel
- * Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.
- ⊗ Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- ⊗ Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- ⊗ A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- ⊗ Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- ⊗ Figyelme korához képest tartós.
- ⊗ Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- ⊗ Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- ⊗ Kérdésre legalább egyszerű mondattal válaszol.
- ⊗ Szókincse korának megfelelő.
- ⊗ Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- ⊗ Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- ⊗ Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- ⊗ A közölt információt megérti.
- ⊗ A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- ⊗ Bátran kérdez.
- ⊗ Verbális emlékezete korának megfelelő.
- ⊗ Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- ⊗ Ismeri és használja az udvariassági kifejezéseket.
- ⊗ Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- ⊗ Élményeit és gondolatait el tudja mondani.

Az eltérő képességű gyermekek saját fejlettségi szintjüknek megfelelően végzik ezeket a tevékenységeket.

V./ AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V./ 1. Személyi feltételek

Az óvoda személyi feltételei megfelelőek, a közoktatási törvényben előírt közalkalmazotti létszámmal működünk. Programunk megvalósulását nagyban segíti munkatársaink szakképzettsége, felkészültsége, hosszú évek óta összeszokott jó munkatársi közösségünk.

Pedagógiai képesítéssel rendelkező, főállású óvónők száma (óvodavezető 1 fő)	11 fő
Pedagógus munkát segítő, főállású szakképzett dajkák száma	5 fő
Élelmezésvezető	1 fő
Technikai dolgozók (szakács 2 fő, konyhalány 2 fő)	4 fő
Alkalmazottak száma összesen:	21 fő

Az óvónő nevelőmunkája során **mint**a a gyerekek számára, ezért óvónőink munkájában elsődlegesnek tartjuk a **gyermeki személyiség szeretetét, tiszteletét**. Nevelőtestületünk évek óta állandó, ami előnyt jelent munkánk során. Óvónőink szakmai felkészültsége, egységes pedagógiai nézete lehetővé teszi óvodánkban a zökkenőmentes, színvonalas, előre tervezhető pedagógiai munkát. Nevelőtestületünk működése demokratikus és nyitott az újra. Az óvónői párok kialakításánál az egymást jól kiegészítő szakmai és jellembeli szempontokat vettük figyelembe. Állandósult párok dolgoznak együtt. Az óvónők közösen készítik el fejlesztési-nevelési tervüket, csoportjuk szokás és eszközhasználati rendjét. Munkájukat összehangoltan, a feladatokat megosztva végzik (heti, illetve kétheti váltásban). Elvárásaink az óvónő felé:

- * segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
- * vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
- * differenciált nevelés iránti elkötelezettség
- * jó empátiás készség
- * gyermek- és családcentrikusság
- * környezettudatos szemlélet
- * csapatjátékos

A közoktatási törvényben meghatározott óvodapedagógus **felsőfokú szakirányú végzettség** mellett elengedhetetlen a pedagógus **kreativitása**, az **ismeretanyag** csoportra, gyermekekre lebontott **tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása**.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei, az óvoda nevelési programjának magas színvonalon történő megvalósítása szükségessé teszik a pedagógusok **rendszeres**

továbbképzését, önképzését. Fontosnak tartjuk a régi, jól bevált értékeink megőrzése mellett **a folyamatos megújulást.** Programunk megvalósításához óvónőink szakmai felkészültsége megalapozott, de továbbképzéseinket a jövőben is ennek megfelelően tervezzük.

A nevelőtestület tagjai többféle területen képezték magukat az elmúlt években (anyanyelvi nevelés, érzelmi intelligencia, közösségfejlesztés, kommunikáció, mozgásfejlesztés, énekzene, népi játékok, környezeti nevelés, játék, fejlesztő pedagógia, vizuális nevelés, gyermekvédelem, számítógép kezelő, szövegszerkesztő). Jelenleg 5 fő rendelkezik pedagógus szakvizsgával. Távlati célunk, hogy a nevelőtestület minden tagja megszerezze a szakvizsgát.

Programunk megvalósításában munkatársi közösségünk összefogása, összehangolt munkája elengedhetetlen.

Dajkáink tevékeny részesei óvodai életünknek. Az óvónők útmutatásai alapján, velük szorosan együttműködve végzik munkájukat.

A technikai dolgozók szintén fontos résztvevői óvodai életünknek, ezért **munkatársi közösségünk valamennyi tagja felelősséget vállalt a kitűzött célok, feladatok teljesítéséért.**

A megfelelő munkahelyi légkör kialakítása mindannyiunk közös feladata. Ha a mindennapokban jó közérzet, elégedettség, derű tapasztalható, ha a különbözőségeket elfogadjuk, tiszteletben tartjuk és értékelni tudjuk.

V./2. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

Az óvoda Alapító Okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- * testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- * a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

a) Célunk:

- * A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

- * A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

b) Alapelvünk:

- * A sajátos nevelési igényű gyermeknek **joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.**
- * Gyermekközösségbe csak olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- * A gyermekek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- * Az óvónőknek olyan befogadó csoportlégkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- * A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai- orvosi- pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei

- * A kognitív funkciók fejlesztése
- * Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése
- * Manuális készség, finommotorika fejlesztése
- * Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókinccs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése
- * Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása
- * Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése

Az integrált nevelésből adódó óvónői feladatok

- * szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- * A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- * Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- * Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.

- * A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- * Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- * A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- * A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a segítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- * Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- * A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- * Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés. A gyermek mindig csak annyi segítséget kapjon, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.
- * Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ⊗ A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- ⊗ A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- ⊗ Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- ⊗ A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

V./3. Tárgyi feltételek

Óvodánk minden igényt kielégítő, a XXI. század óvodai elvárásainak megfelelően tervezett, felszerelt intézmény.

Óvodánk épülete, helyiségei, udvara, berendezési, felszerelési tárgyai egyaránt jól szolgálják gyermekeink biztonságos nevelését, fejlesztését, és megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak dolgozóinknak.

Csoportszobáink tágasak, szépen, esztétikusan berendezettek. Az öltözők, mosdók rendeltetésüknek minden tekintetben megfelelnek. Felszereléseink, berendezési tárgyaink a gyerekek testméretének, kényelmének megfelelőek.

A gyermekek legfontosabb tevékenységi formájához, a játékhoz sokféle, különböző, a gyerekek életkorának, a játékfajtáknak megfelelő játékszerek, és egyéb kiegészítő eszközök állnak rendelkezésünkre.

Udvarunk felszereltsége, mászóakák, hinták, egyensúlyozó eszközök, KRESZ-pályánk számtalan lehetőséget biztosít a szabad és szervezett mozgásra. Programunk kiemelten kezeli az anyanyelvi nevelést, ezért ezen eszközkészletünk számbavétele nagyon fontos. Az anyanyelvi és kommunikációs fejlesztéshez szükséges alapkészleteink biztosítják nevelő-fejlesztő munkánkat, de bővítésre szorulnak.

Tornatermünk, hatalmas tágas, jól felszerelt. Az intézményünkben működő **gyógytestnevelés** teremmel együtt szolgálja óvodásaink személyre szabott egyéni mozgásfejlesztését, az egészséges életvitel kialakítását, az egészségmegőrzést, a mozgás megszerettetését.

Fejlesztő szobánk a fejlesztésre szoruló gyerekek egyénre szabott fejlesztését szolgálja, akárcsak az épületben található logopédiai foglalkoztató.

Só-szobánk szerepe a prevencióban jelentős, illetve a légúti, és asztmatikus beteg gyerekek egészségvédelmét szolgálja.

Saját főzőkonyhánk a mai modern konyhatechnológiai előírásoknak megfelelően, a minőségi étkeztetést biztosítva szolgálja az egészséges táplálkozás magas fokú megvalósítását a HACCP előírásai szerint.

Tárgyi eszközeink, felszereléseink megfelelnek a kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzékben foglaltaknak (11/1994. (VI.08.) MKM rendelet 7.sz. melléklete, 1/1998.(VII.24.) OM rendelet alapján).

Költségvetésünkön kívül pályázatok folyamatos benyújtásával is segítjük meglévő tárgyi feltételeink fenntartását, fejlesztését.

Az alapvető játékeszköz minden csoportban megfelelő szinten van. A játékeszközöket s a játékhoz szükséges anyagokat, képességfejlesztő játékokat, udvari játékokat részben a költségvetésből, részben azon kívüli összegből (pályázat, szülői támogatás, vásárok stb.) szerezzük be, s próbáljuk folyamatosan bővíteni.

V./4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai nevelési program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az **óvoda teljes nyitva tartási idejében óvónő** végzi a nevelőmunkát.

Az óvodába felvett **gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt**, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembe vételével.

V./4. 1. Csoportszervezés

Helyi adottságaink figyelembe vételével heterogén életkorú csoportokkal működünk. Ez a csoportszervezés az óvodapedagógusoktól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel.

A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel, szimbólumokkal jelöljük: Bóbita, Gézengúz, Katica, Méhecske, Napocska csoport.

Vegyes életkorú csoportjainkban, könnyebb a kicsik beilleszkedése, mert életszerűbbek, családiásabbak. Kiküszöbölhető a korcsoportismétlés, s megteremtődnek az utánzás, a modellkövetés feltételei a gyerek-gyerek viszonyban is. Felgyorsul az önállóság fejlődése, fokozódik az egymás iránti empátiás készségük, s a gyermekeket érő hatások ismétlődnek. A vegyes életkorú csoportok élete, sokrétű szervezése nevelési, szakmai kérdéseket vet fel. A három éves gyermek több türelmet, nagyobb toleranciát, szeretetteljesebb bánásmódot igényel. Életkoruknál, kiszolgáltatottságuknál fogva jobban igénylik az óvónő állandó jelenlétét, testközelségét, az ölbeli játékokat, állandó személyességet, ringatást, mosolyt, dicséretet, biztatást, megerősítést. Ugyanakkor a 6 éves gyermek számára fontos feladat alkalmassá válni az iskolai életre.

A heterogén életkorú csoportokban nehezebb több korosztályra tervezni. Tudatosabb munkát jelent, hiszen egy időben többféle tevékenységre kell lehetőséget adni a gyermekeknek, irányítani, figyelni őket. Az óvónő megosztott figyelmére van szükség. Az egy feladat több szintre való bontásával differenciáló fejlesztés minden gyermeknek megadja a lehetőséget arra, hogy önmaga bemért lehetőségei alapján választhasson.

A gyermekek egy-egy területen észlelt eltéréseinek, fejlődésbeli különbségeinek átgondolásával, minden folyamatban, minden helyzetben, minden tevékenységben több szinten biztosítjuk a differenciálást: a gyermeknek választási, döntési lehetőségeit. Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben előre haladniuk, nem várva azokra, akik lassabban haladnak, vagy lehúzva azokat, akik már jóval többre képesek. A vegyes életkorú csoportokban a gyerekek saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, és szívesen állnak elő új ötletekkel, cselekvésekkel. Fejlődési szükségleteikhez igazodva segítünk nekik olyan messzire eljutni az óvodai évek alatt, ameddig csak tudnak.

V./4. 2. Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél **maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat** – vallási, nemzeti, etnikai – figyelembe vesszük a **gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét**. Mindezek kielégítésére indirekt, a **gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazzuk**.

Programunk megvalósítása során az óvodáskorú gyermek **fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak**. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. A gyermek kötetlenségként éli meg, az **óvodapedagógus azonban tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét**. Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni.

A tevékenységek közül a mozgás fejlesztést célzó testnevelést szervezzük **kötött** formában. Ennek indokai:

- * A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
- * A testnevelési játékok sor-és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

V./4. 3. Napirend

Olyan javaslatot szeretnénk tenni, amelybe minden korosztály napirendje belefér.

Napirendünk rugalmas, a gyerekek érdekeit szem előtt tartva, megfelelő időkeretet biztosítva az egyes tevékenységeknek. A gyermekek folyamatosan érkeznek az óvodába, a család szokásaitól függően. Ajánlott időpont reggel 8 óra.

6 ⁰⁰ -11 ⁴⁵	<p>Játék, játékos egyéni képességfejlesztés</p> <p>Testápolási tevékenységek, reggeli</p> <p>A spontán játékkal és egyéb tevékenységekkel párhuzamosan a gyerekek illetve az óvónő által kezdeményezett vagy előzetes tevékenységből kialakított játékos tanulás</p> <p>Mese.</p> <p>Élményszerzés, közös megfigyelések, kirándulások</p> <p>Szabad, játék, mozgásos játék a szabadban</p>
11 ⁴⁵ -12 ⁴⁵	<p>Testápolási tevékenységek, terítés, ebéd</p>
12 ⁴⁵ -14 ⁴⁵	<p>Testápolási tevékenységek</p> <p>Pihenés, alvás mesével</p> <p>Folyamatos ébresztés, felajánlott tevékenységgel</p>
14 ⁴⁵ -15 ³⁰	<p>Testápolási tevékenységek, uzsonna</p>
15 ³⁰ -17 ^h	<p>Egyéni képességfejlesztés a spontán játékkal párhuzamosan</p> <p>Szabad játék, mozgásos játék a szabadban</p>

V./4. 4. Hetirend

A TERVEZETT TEVÉKENYSÉG SZERVEZETI FORMÁJA				
Kor- osztály	KÖTETLEN		KÖTÖTT	
	RENDSZERES	ALKALOMSZERŰ	RENDSZERES	ALKALOMSZERŰ
3 – 4 évesek	- környezet meg- ismerésére nev. (naponta) - vizuális nev. (1) - zenei nevelés	Szabad mozgás (minden nap)	- testnevelés (1) - irodalmi nevelés (minden nap)	
4 – 5 évesek	- környezet meg- ismerésére nev. (naponta) - vizuális nev. (1) - zenei képessé- gek fejlesztése	- szabad mozgás (minden nap) - matematikai neve- lés	- testnevelés (1) -zenei nevelés, dalosjátékok (1) - irodalmi nev. (minden nap)	
5-6-7 évesek	- környezet meg- ismerésére nev. (naponta) - vizuális nev. - zenei képessé- gek fejlesztése	- szabad mozgás (minden nap)	- testnevelés (1) -matematikai ne- velés (1) - zenei nevelés, dalosjátékok (1) - irodalmi nev. (minden nap)	Környezet megis- merésére nevelés

V./4. 5. A fejlődés nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozással megkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, **anamnézis** felvételével. A gyermek fejlődését **fejlődési lapon** rögzítjük és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük. Az ezen információkat tartalmazó dokumentumokat a gyermek személyiségdossziéjában tároljuk. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy ez a dokumentum is bekerül a dossziéba.

V./4. 6. Az óvoda kapcsolatai

a) Az óvoda és a család kapcsolata, az együttműködés formái

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A korrekt, partneri együttműködés elengedhetetlen a harmonikus fejlődés érdekében. Ezért fontosnak tartjuk a sikeres nevelés érdekében a szülőkkel való kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködést. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda és a család kapcsolatában arra törekszünk, hogy a szülő az őszinte odafordulást, empátiánkat, segítőkész szándékunkat, tapintatunkat érezze. Az óvoda dolgozóinak bizalmat ébresztő, elfogadó, tiszteletet nyújtó magatartása a feltétele, hogy a szülők az óvónővel együtt megoldást találjanak gyermekükkel kapcsolatos kisebb-nagyobb problémáikra. Fontos alapelv óvodánkban, hogy a szülő bízhatson az óvónő diszkréciójában.

Nevelési problémák, egyéb esetlegesen felmerülő konfliktusok esetén, kérjük a szülőket, hogy minden esetben keressék fel az érintett óvodapedagógust, illetve az óvodavezetőt, hogy együttesen találhassunk megoldást a felmerülő problémára.

Az óvónők minden családdal találják meg a kapcsolatteremtés, együttműködés, legmegfelelőbb módját. Ha szükséges, akkor a szülők nevelési szemléletét tapintatosan, közvetve próbálják befolyásolni. Fontos, hogy a szülők érezzék, hogy az óvónők velük együtt, gyermekük harmonikus fejlődésének érdekében segítik a nevelést. A szülők reális kéréseit, kezdeményezéseit mindenkor figyelembe vesszük.

A szülőknek lehetőségük van arra, hogy az óvodában folyó pedagógiai munkába betekinthessenek, kialakításában a megfelelő fórumokon aktívan részt vegyenek, ötleteikkel, javaslataikkal segítsék elő a közös gondolkodást.

A szülők óvodai életbe való bevonásával megnő a felelősségérzetük azáltal, hogy közvetlenül is megélik az óvodai életben a pedagógusok felkészültségét és a gyermekek fejlesztésére tett erőfeszítéseit. Az óvodában gyermekével együtt játszó szülő megtanulhatja, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni. Az együttműködés, együttes tevékenység során sok információt szereznek a gyermekükről. A belátogató szülő segíthet a napi szervezési, gondozási feladatok ellátásában. Közreműködésükkel "élményszerző" programokat alakítunk ki: megismerve a család tagjainak hobbiját, foglalkozását, segítségünkre lehetnek egy - egy téma feldolgozásában.

A szülőkkel kialakított jó kapcsolat segít abban, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségét, s a szülők elvárásait gyermekeikkel szemben.

b) Együttműködési alkalmak, lehetőségek

- * Már a beiratkozástól kezdetét veszi az együttműködés. Ismerkedő délelőtti szervezünk az új gyermekeknek és szüleiknek, hogy jobban megismerhessék az óvodát, leendő csoportjukat, az óvodapedagógusokat és társaikat.

- * A szülőknek alkalmat adunk arra, hogy betekintsenek óvodai életünkbe. Előzetes megbeszélés alapján igény szerint együtt játszhatnak, tevékenykedhetnek a gyermekükkel.
- * Aktívan is segíthetnek, közreműködhetnek az óvónők által felajánlott programok valamely szakaszában (gyerekkori történetek mesélésével, valamely foglalkozási ág bemutatásával, sütéssel, barkácsolással stb).
- * Naponkénti találkozások, beszélgetések alkalmával lehetőség van a kölcsönös érdeklődésre, tájékozódásra. Jó alkalom a felmerülő problémák azonnali megbeszélésére.
- * Szülői értekezletek alkalmával az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, szülőket érintő legfontosabb témákról, feladatokról, programokról tartunk tájékoztatást. Ezeken az alkalmakon mindenkor lehetőséget biztosítunk a szülőknek a beszélgetésre, hozzászólásra, a hatékony kommunikációra.
- * Családlátogatások alkalmával megismerjük a gyermekek otthoni körülményeit, a gyermek - szülő kapcsolatát, s a szülő elvárásait a gyerektől.
- * Szülői délutánok keretében a gyerekekkel, szülőkkel együtt készítünk különböző játékokat, díszeket, apró ajándék tárgyakat.
- * A közös kirándulások lehetőséget adnak az együttlétre, játéokra, egymás családjának megismerésére.

c) **A szülők közreműködésének formái, lehetőségei, jogainak, kötelességeinek megvalósulása óvodánkban**

A szülők a következő módon működhetnek közre, segíthetik az óvodánkban folyó nevelőmunkát:

- * **A szülőknek joguk van** megismerni az intézményben folyó nevelő munkánkat, nevelési programunkat, házirendünket, tájékoztatást kapnak ezekről a megfelelő szülői fórumokon. Ezen dokumentumok hozzáférhetőségét meghatározott helyen mindenkor biztosítjuk.
- * A szülők joga, hogy személyesen vagy képviselőik útján részt vegyenek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában.
- * Óvodánkban **Szülői Szervezet** működik. Képviselőit a szülők maguk közül választják. A szülői szervezet dönt saját működési rendjéről, tisztviselőinek megválasztásáról. A Szülői szervezet munkájában tevékenyen közreműködhetnek a szülők.
- * A szülői szervezet (közösség) figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét.
- * A gyermekek csoportját érintő, bármely kérdésben **tájékoztatást kérhetnek az óvoda vezetőjétől, és az e körbe tartozó ügyek tárgyalásakor képviselőjük tanácskozási joggal** részt vehet a nevelőtestületi értekezleteken. A szülői szervezet képviselőit az óvoda vezetője meghívja a nevelőtestületi értekezleteinkre az óvodánk nevelő munkáját, tevékenységeinket érintő fontos kérdések megvitatására.

- * A **szülői szervezet** (közösség) joga , hogy figyelemmel kísérje a gyermeki jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét. Megállapításairól tájékoztatja a nevelőtestületet.
- * A szülő írásbeli javaslatot tehet az óvodával kapcsolatos kérdésekben, azt az óvoda vezetője, a nevelőtestület, a szülői szervezet megvizsgálja és az abban foglaltakról 15 napon belül érdemi választ kell kapnia.
- * A szülő joga, hogy kérje az óvodánk által meghatározott feltételek mellett gyermeke számára nem kötelező foglalkozások igénybe vételét, vagy ilyen foglalkozások megszervezésének kezdeményezését.
- * A szülők az intézmény vezetője, vagy az óvónők hozzájárulásával, előzetesen egyeztetett időpontban vagy az óvoda által szervezett nyílt napokon betekintést nyerhetnek óvodai életünkbe.

A szülők jogai mellett a Köznevelési törvény **szülői köteleességeket is** megfogalmaz, amelyek **nagyban elősegítik eredményes együtt nevelésünket a szülői házzal.**

Mindezek szem előtt tartását kérjük a tisztelt Szülőktől, hiszen ezen köteleességek gyermekeik fejlődését segítik elő.

- * A **szülő kötelessége**, hogy **biztosítsa gyermeke rendszeres óvodai nevelésben** való részvételét. **Figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését**, és ehhez minden tőle elvárható segítséget megadjon.
- * **Rendszeres kapcsolatot** tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal, és részükre a szükséges tájékoztatást megadja.
- * **Segítse elő gyermeke közösségbe való beilleszkedését**, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- * A szülő kötelessége továbbá, hogy tiszteletben tartsa az óvoda pedagógusai, alkalmazottai, vezetője emberi méltóságát és jogait. Ugyanakkor az óvoda valamennyi dolgozójának kötelessége a szülők tiszteletben tartása.

d) Óvoda – iskola kapcsolata

Óvodánk a város minden iskolájával eredményes kapcsolatot tart fenn. A Vaszary és a Kőkúti, valamint ezek Jázmin és Fazekas Utcai tagintézményeivel kialakított jó kapcsolatot egész évben ápoljuk, hogy ezáltal is elősegítsük gyermekeink zavartalan iskolakezdését, zökkenő mentesebb beilleszkedését. Az iskola pedagógusaival kölcsönösen megismerjük egymás nevelési céljait, elképzeléseit.

Kapcsolattartás formái:

- * a gyerekekkel ellátogatunk az iskolába, közös, játékos órán veszünk részt.
- * Tapasztalatcserét szervezünk pedagógusaink között..
- * Egymás rendezvényein, továbbképzésein részt veszünk.
- * Meghívjuk az elsős tanító néniket szülői értekezletünkre, ahol tájékoztatják a nagycsoportos szülőket az iskolájukban folyó oktató- nevelőmunkáról.

e) Egyéb kapcsolataink

Közművelődési Intézményekkel

Óvodánk jó kapcsolatot épített ki a városban működő **közművelődési intézményekkel**:

- **Könyvtárral**, múzeumokkal, **Magyary Zoltán Művelődési házzal**. Ezen intézmények kínálatából úgy válogatunk, hogy kiemelt anyanyelvi nevelésünket gazdagítsa, a gyermekeknek maradandó élményt nyújtson. Rendszeresen élünk a művelődési ház gyermekprogramjai látogatásának lehetőségével. Valamint helyet kap galériájában óvodánk időszakos kiállítása.

Logopédiával. A velünk egy épületben működő **Logopédiával** is szoros a kapcsolatunk. Igényeljük gyermekeink éves logopédiai szűrését, tapasztalatcseréket, rendszeres megbeszéléseket tartunk.

Óvodákkal. Óvodánk a város többi óvodájával közvetlen szakmai kapcsolatot tart fenn. Részt veszünk egymás rendezvényein, továbbképzésein, pedagógiai napok közös szervezésében.

Egészségügyi Szakszolgálattal. Az egészségügyi szakszolgálattal való kapcsolatunkat óvodánk gyermekorvosa, fogorvosa és védőnője biztosítja. Ellátják a gyerekek évenkénti általános egészségügyi vizsgálatát. Valamint a látás, hallás, fogazat épségének vizsgálatát, ortopédiai elváltozások szűrését.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, Vöröskereszttel. Óvodánk a **tatai Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, valamint a Vöröskereszttel** is kapcsolatban áll. Együttműködésünk jó, folyamatosan erősödő. Bizalommal fordulhatunk az intézmények vezetőihez, szakembereihez a problémás esetekben, s kérhetjük segítségüket. A szülőknek tanácsot adunk abban, hogy a megfelelő intézménnyel vegyék fel a kapcsolatot problémájuk megoldása érdekében.

A gyermekvédelmi felelős munkája nagy hangsúlyt kap óvodánkban. Képviseli a hátrányos helyzetű gyermekek érdekeit, és támogatja a segítő kapcsolat keresését a bajba jutott családok esetében. A családok kezdeményezésére ellátja érdekeik képviselését a szakszolgáltató intézmények megkeresésével. Havi rendszerességgel részt vesz a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat megbeszélésein. Célunk a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése. Amennyiben intézményünk a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól. Az egyes konkrét esetekben részletes megbeszélést biztosítunk, így segítve egymás munkáját.

Munkánkat segíti még Komárom-Esztergom Megyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság,

Fenntartóval való kapcsolat. Városunk **Önkormányzatával** óvodánk a közvetlen kapcsolatot az oktatási referens személyén keresztül építi. Intézményi értekezleten folyamatosan tájékoztatjuk fenntartónkat az intézményünkben folyó szakmai munkáról, eredményeinkről, felmerülő problémáinkról, együtt keresve a megfelelő megoldást. Minden év végén meghívjuk a humán és intézményi bizottság elnökét, tagjait, intézményi referensünket, polgármesterünket az óvodánkba. Nevelési évünk végén írásbeli beszámolóban értékeljük munkánkat, elvégzett feladatainkat. Szívesen látjuk vendégül önkormányzatunk képviselőit, polgármesterünket az egyes ünnepségeinken, rendezvényeinken. Ugyanakkor óvodásaink műsorával színesítjük a városi programokat, melyekre meghívást kapunk.

Reméljük, a jövőben e kapcsolat tovább szilárdul és segíti nevelő-fejlesztő munkánkat.

VI./ AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVÓNÓ FELADATAI

VI./1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legjellemzőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása, saját szükségleteiből, akaratából ered. Indítéka a kíváncsiság, a tevékenységvágy. A játékon keresztül ismerkedik a világgal, a valóság tárgyaival, ezek tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal, magatartással, a valóság jelenségeivel, eseményeivel. A játék kicsiben maga az élet, amit a kisgyermek felfog, és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Reprodukálja a felnőttek munkáját, majd a barkácsolásban, konstruálásban megjelenik a „valaminek a létrehozására” törekvés. A gyermek, játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodik. Az életre nevelés a játékból indul ki, a gyermek a játékon keresztül gyakorolja a tevékenységeit, a nyelvet, a gondolkodást, a szociális viszonyokban a másokkal való együttműködést, a kutatást. A játékban éli át a szerepekhez tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket, érzelmeket. Számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. Integrálja a belső világot, „híd” a képzelete és a valóság között. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei.

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. A játék által követhetővé válik a fejlődés szenzomotoros, művelet előtti, műveleti szakaszainak minden lépése. **A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszéd folyamatok, a kommunikáció fejlődése mind-mind játékba ágyazódik.**

A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánzó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába. Ugyanakkor megfigyelhető az egyidejűség is, hisz a gyakorlójáték soha nem hal el, a szerepjátékok időszakában pedig már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok is.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

- * **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
- * **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarat tulajdonságai, kognitív képességei
- * **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak-és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
- * **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készsége

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától. Az én tudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétele, szociális hatékonyság (modellnyújtás,

modellkövetés), a szociabilitás fejlődése formálja a gyermeki tudat szociokognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályozó, alkalmazkodó funkcióit.

Óvodánkban az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében a tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk. Ehhez nyújtunk érzelmi biztonságot, inger gazdag környezetet és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét. A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. A fejlődési hátrányok megszüntetését fontos feladatunknak tekintjük, hisz a percepció és a gondolkodás összerendeződésének szenzitív időszaka az óvodáskorra tevődik.

A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegéletteni, érzelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játékok valamelyik, számára kedves eleméhez. Idegrendszere pontosan szabályozza, miből mit, mennyit, újat-e, vagy a biztonságot nyújtó ismert preferálja az adott pillanatban.

Programunk a **játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének**. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

A játék lehet a gyermek szabad játéka és lehet az óvónő által kezdeményezett játék. Eltérés az óvónő szerepében található.

a.) Szabad játék

A gyermekek szabadon dönthetik el, hogy kivel, mivel, mit és mennyi ideig játszanak. Maguk választják meg és alakítják ki a játszóhelyüket. Az óvónő elegendő időt hagy a játék befejezésére, az elmélyült játékot nem zavarja meg más tevékenység felkínálásával és megadja a lehetőséget a későbbi folytatásra. A játék szabadsága nem jelenti a gyermekek magukra hagyását, az óvónő „játéksegítő” tevékenysége mindig a szituációtól függ (ha a játék megakad, ötletet ad, ha kell, szerepet vállal-egyenrangú játszótárs, vagy „beavatkozik” ha a játék nem kívánatos fordulatot vesz). Az óvónő feladata a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése. A játékszükségletből, ötletekből fakadó eszközigény kielégítése, a feltételek bővítése a gyermekekkel kooperálva, előre megtervezhető, a szükséges anyagok folyamatos begyűjtésével, a családban nélkülözhető, érdekes eszközök felhasználásával.

b.) Kezdeményezett játék

Amikor az óvónő pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel tevékenységet. Ennek a **külső készítésnek** akkor van helye, ha **a gyermek érdekében** történik, segíti fejlődését és találkozik igényeivel. A gyermek itt is választhatja a játéktevékenységet-jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel! Biztosítani kell számára az önállóságot és az önmegvalósítást. A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játéktevékenység célja – óvónői szemmel:

- * A játéktevékenységeken keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- * Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- * Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok:

• **Feltételek biztosítása:**

- * Nyugodt, érzelmi biztonságot adó **légbör** megteremtése és folyamatos fenntartása
- * Inger gazdag, cselekvésre ösztönző, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó **környezet** kialakítása.
- * A **játékok** a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése – áttekinthetően, optimális mennyiségben.
- * A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás **eszközeinek** sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- * Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése (homok-víz asztal, kísérleti eszközök, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása).
- * A játéktér mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- * Sokszínű **tapasztalatszerzési lehetőség** biztosítása, mely **élményforrás** lehet a gyermek számára. A gyermek motiváló ereje az élmény, amely sokféle lehet. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. A közös élmények, a gyűjtőmunka, a gyerekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése és tevékenységbe kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.
- * A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozása lehetőségének biztosítása a játék a során.
- * A **játékeszköz-állományt** folyamatosan igyekszünk frissíteni, bővíteni. A szülőket, gyerekeket is bevonjuk a játékszerek kiegészítésébe, az anyagok gyűjtésébe.
- * A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakra való gondoskodás.
- * A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (pl. kagyló, henger). A délelőtti folyamán szükség esetén lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy játék közben kimehessenek az udvarra mozogni, futni. Miután kimozták, kiabáltak magukat, visszajönnek a szobába, s folytatják a benti játékot megszabadulva a „felesleges energiától”.
- * A szülők szemléletformálása: ötletadás játék vásárláshoz.

• **A játék támogatása:**

- * A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása
- * **Reflektív szemléletű jelenlét** a játékban: a gyermeki játék fejlődésének nyomon követése – differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása
- * A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megakadásának észrevétele
- * Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása
- * Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátás során
- * A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása
- * A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése
- * Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció (úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja)
- * A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás
- * Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül
- * Ha a szituáció úgy kívánja és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban
- * A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása
- * Az egészséges versenyszellem megalapozása
- * A gyermekek közötti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Örömmel, önfeledten játszik.
- ⊗ Képes egyéni ötlet, vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- ⊗ Építmény lemásolására képes.
- ⊗ Képes élményei eljátszására.
- ⊗ Szívesen vállal szerepet.
- ⊗ Képes elmélyülten, hosszantartóan egy bizonyos játékot játszani, akár több napon át.
- ⊗ Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- ⊗ Szabályjáték során betartja a szabályokat, másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- ⊗ Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- ⊗ Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

VI./2. Kultúraátadás

Kultúraátadás, amely a **gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket.** Komplexitását elsődlegesen a környezet megismerésén keresztül biztosítjuk. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus **kiindulópontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat,** hiszen a környezet a fejlődés forrása. Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre. A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek a gyermekek az óvodába. Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

Verselés, mesélés

„Aki mesél, annak tudnia kell, hogy a gyermekim lélek legmélyebb rétegeibe hatol” (Kádár Annamária)

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese-és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

A mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, az óvónő vagy a gyermekek kezdeményezésére, ösztönzésére. A kezdeményezés lehet választható vagy a gyermekek fejlettségétől függően a családi háttér hiányát ismerve alkalmanként az egész csoport számára kötött - felajánlott - tevékenység. A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket. A nagyobb gyermeknél megjelenik a személyes történetek, elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese létrehozásának igénye. Fontosak a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyéni és közös mesekönyvek, amelyek a gyermekek illusztrációjával készülnek

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak szerves része, a nyelvi képességek fejlesztésének hatásos eszköze a bábozás és a dramatizálás. Ezen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. Közben elsajátítja a megfelelő kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A régi mondókák segítségével a megfelelő artikulációra törekedhetünk. A mesékből, versekből új fogalmakat ismerhetünk meg. A bábjátékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad alkotó fantáziájukat. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

a.) Célunk:

- * A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása**
- * A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az **irodalmi érdeklődés felkeltése**
- * **A magyar kultúra értékeinek átörökítése**
- * **A szülők nevelési szemléletének formálása**

„Nincs nagyszerűbb dolog annál, amikor a kisgyerek issza minden egyes szavát a mesélőnek, és képzelete elindul abba a csodás világba, amit együtt teremtett meg azzal, akinek a meséjét hallgatja.” (Lázár Ervin)

b.) A mese-vers tevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok

- * Változatos irodalmi élmények közvetítése
- * Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása
- * Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből választás
- * Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére
- * A gyermekek motiválása az irodalmi anyag befogadására
- * A gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése
- * A könyvek használatának, megbecsülésének kialakítása
- * Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása
- * Könyvtár-és színházlátogatások szervezése
- * Irodalmi művek ajánlása szülőknek

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Várja és igényli a mesélést, szívesen vesz részt mesekezdeményezésen.
- ⊗ Képes kitartóan figyelni.
- ⊗ Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- ⊗ Képes a folytatásos mese előző motívumait felidézni, összekötni.
- ⊗ Szívesen nézeget képeskönyvet, vigyáz annak épségére.
- ⊗ Szívesen mond verset, szereti a mondókákat.
- ⊗ Képes meséket, történeteket alkotni.
- ⊗ Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- ⊗ Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait.

VI./3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének az egyik leggazdagabb forrása a gyermekekhez jutó hatásoknak természetes része játékuknak. Az éneklés, a játékos mozgás a zenehallgatás hozzátartozik a mindennapjainkhoz, összekapcsolja a tevékenységet, hangulati előkészítést és megerősítést ad.

Az ének - zenei tevékenység az egész napot áthatja. A mozgás, a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermekek számára. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet kifejezőjét.

A zenei nevelés feladatai: a készségek fejlesztése, a mozgás, hang, szöveg összekapcsolásával zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése. A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan fontos, hogy a gyerekek örömmel, felszabadultan énekeljenek.

Az óvoda elsősorban a közös, együttes dalok, játékok színtere. A hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagy gondot fordítunk arra, hogy a gyerekekkel közelebbi érzelmi viszonyba kerüljünk. A simogatókat, ölbeli játékokat, lovagoltatókat használjuk a biztonságérzetük kialakítására. A gyermek körül gyakran éneklő felnőttél nincs ösztönzőbb. A zene felemeli a gyermeket a racionalitás gyakran szürke világából a hangulatot, érzelmeket, önmagát kifejező csodák világába. Bármely tevékenység ösztönözhet egyéni és közös éneklést. Az óvodás gyermek fejlődésében az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fontos szerepet tölt be. A mozgás - ritmusérzék - beszéd fejlődése összefonódik, segítik vagy gátolják egymást. Ezért nagy jelentősége van a mondókáknak, amelyet mozgással kísérhetnek. A gyermek lételeme a mozgás. Arra törekszünk, hogy a zenei tevékenységet mozgással kísérje. A fejlesztési tartalmakat nem választhatjuk el egymástól, pl. a mese ábrázolása barkácsolásra, dramatizálásra, zenélésre ösztönöz. Az ének - zenei tevékenységet gazdagabbá, teljesebbé tehetjük elbeszélésekkel, szemléltetésekkel, amelyek a hagyományokhoz kapcsolódnak. A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, a népi játékok megismerésére is.

Természet közeli életünkben az éneklés és a mozgás játékok tere kitágul a **természeti környezettel**. A virágos rét, az erdei tisztások, a patakpartok nemcsak a kergetőzéshez lovacsázáshoz, bújócskázáshoz ad új teret és formát, hanem a népi gyermekjátékoknak helyszínei. Itt igazi értelmet kap a naphívogató, a gólyaköszöntő, a párcserélő, az évszakhoz kötődő eredeti cselekmény és a hozzátartozó hangulat pl: dióverés, esőhívogató A dalos játékokhoz felhasználható eszközök, kiegészítők is létezőbbek. /virágkoszorú/

A képességfejlesztés eszközei a csörgők, pengetős hangszerek, fúvós hangszerek kibővülnek a természetben található anyagokkal, illetve az ezekből készíthető eszközökkel pl: nádsíp, bodzasíp, kukoricahegedű, ezek elkészítése a gyermekek bevonásával készülnek, kipróbálhatják, és spontán módon használhatják.

A zenei nevelésüket színesítik és beépülnek a természetben érzékelhető, megfigyelhető jelenségek /zajok, zörejek, állatok hangjai, természethangjai/

Énekes játék által a figyelem időtartama nő, fejlődik emlékezetük, játékos helyzetekben képzeletük. A nyelvi fejlődést és a szókincs bővítést segítik a régies kifejezések.

a.) Célunk:

- * A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- * A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- * A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

b.) Feladataink:

- * A zenei anyag kiválasztásánál, mindenkor vegyük figyelembe a gyermek egyéni és életkori sajátosságait.
- * Keltsük fel a gyermek zenei érdeklődését:
 - zenei anyagok változatos alkalmazásával,
 - egyszerű zeneszerszámok készítésével
 - egyéni és csoportos énekléssel, zenéléssel,
 - az improvizálás eszközeinek alkalmazásával
- * Ismerjük a megfelelő zenei anyagot (mondókákat, népi játékokat), más népek dalait, zenehallgatási anyagot, hangszerrel kísérhető zenei kifejezéseket.
- * Használjuk a megfelelő zenei kifejezéseket.
- * Teremtsük meg a zenei neveléshez szükséges feltételeket (hely, idő, légkör).
- * Formáljuk a gyerekek hallását:
 - halk-hangos; magas-mély hangok megkülönböztetésével, gyakorlásával
 - dallammotívumok felismerésével a tanult dalok alapján
 - folyamatos tempóban dallambújtatással
 - motívumok visszaéneklésével
 - zörejhangok felismerésével
 - minél többféle hangszer hangjának felismerésével
- * Formáljuk ritmusérzékét:
 - egyenletes lüktetés és a dalritmus közti különbségek megéreztetésével, játékban mozgással a lehető legváltozatosabb módokon
 - lassú-gyors érzékeltetésével
 - tempótartással
- * Formáljuk a mozgás, térforma fejlesztését:
 - játékhoz kapcsolódó mozgásokkal
 - dalos játékokkal
 - változatos térformákkal (hullámvonal, csigavonal, kettős kör stb.)egyszerű tánclépésekkel.

c.) A zenei nevelésből adódó óvónői feladatok

- * A gyermekek zenei élményhez juttatása az éneklés, a zenélés tevékenységeinek megszerettetése. A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- * Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválasztása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- * A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- * Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- * A gyermekek érdeklődésének felkeltése, zenei fogékonyságuk megalapozása igényes zene kiválasztásával.
- * A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- * Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékokban, maga is élvezzi a tevékenységet.

Eszközök:

- Hangszerek csoportonként és gyerekeknek
- Magnó, CD lejátszó
- Zenei könyvek, kazetták, CD-k,

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Élvezettel, szívesen játszik dalos játékokat.
- ⊗ Korához képest tisztán énekel.
- ⊗ Bátran, gátlások nélkül énekel, akár egyedül is.
- ⊗ Megkülönbözteti és reprodukálja a zenei fogalom párokat: halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú dallamban, ritmusban, mozgásban.
- ⊗ Ritmust, mozgást, dallamot képes rögtönözni.
- ⊗ Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- ⊗ Szívesen hallgat zenét.
- ⊗ Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett.
- ⊗ Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- ⊗ Egy-egy dallamotívum alapján felismeri az ismert dalt, néhány hangszer hangját.
- ⊗ Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- ⊗ A természet és a környezet hangjaira felfigyel, képes megkülönböztetni azokat.

VI./3.1. Zenei tehetséggondozás: „Rece - fice bumm,bumm,bumm,„

Az óvodáskor a zenei képesség, a zenei tehetség szempontjából (is) meghatározó jelentőségű. Köztudott, hogy a gyermek hároméves koráig érzékszervein és saját mozgásán keresztül tanul, és az óvodáskorban is ez marad az ismeretszerzés egyik fontos módja. A gyermekek ösztönösen tudják, hogy mi támogatja a fejlődésüket. A környezetükből érkező impulzusok közül intenzíven arra reagálnak, amire éppen szükségük van. A népi dalos játékok világa pontos lenyomata a gyermeki érés/fejlődés aktuális igényeinek. Nem véletlen, hogy e szokások valamennyi kultúrában hagyományosan részei a gondozási tevékenységnek, a felnőtt-gyerek, majd a társak egymás közti játékának. Ezek a játékok lehetőséget adnak a zenei élménnyel párhuzamosan a megfelelő észlelési és mozgásos tevékenységre, a társas élményekre, érzelmi biztonságra, a nyelvi és a kognitív fejlődésre. Óvodai módszertanunk a zenei tapasztalatszerzést a gyermek szükségleteire, tanulási sajátosságaira építi azáltal, hogy a fejlesztés alapjának a dalos játékokat tekinti.

A zenei tehetségre már csecsemőkortól jellemző, hogy fokozottan figyel a környezete hangjaira és főként a zenei benyomásokra. A későbbiekben is intenzívebben érdeklődik a zene iránt. Az óvodában gondoskodni kell arról, hogy több lehetősége legyen a zenei tevékenységre, élményre, mint az átlagos igényűeknek. Mivel a tehetség egyben azt is jelenti, hogy a fejlődés látványosan gyorsabb, ezért (4)-5-6 éves korára „kinövi” az óvodai zenei nevelés egyes elemeit, illetve e mellett további, a hagyományos módszertanban kevésbé hangsúlyos vagy egyáltalán nem szereplő tevékenységformákra is szüksége van.

Intézményünkben zenei tehetséggondozó csoport működik, ahol az óvónők által kiválasztott, a zenei tevékenységek iránt különösen érdeklődő, jó zenei képességekkel rendelkező gyermekek vesznek részt. A foglalkozásokat hetente 1 alkalommal óvodapedagógusaink szervezik.

A foglalkozások célja:

- * A zenei tehetség kibontakoztatása, továbbfejlesztése, a dalos játékokkal, mondókákkal, zenei játékokkal, zenehallgatással.
- * Társas kapcsolatok bővítése a különböző csoportba járó gyermekek számára nyújtott együttes zenei élményszerzés segítségével.

VI./4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ábrázolás, mintázás, kézimunka sokszínű tevékenység, amelyet állandóan biztosítanunk kell. Az anyaggal való játék örömeit és az alkotás élményét megélő gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. Az ábrázolást az önkifejezés, a teljes személyiségfejlesztés fontos eszközének tartjuk. Az ábrázolás a teljes szabadság élményét nyújtja a gyermeknek. Miközben szabadon engedi érzelmeit, utat enged vágyainak, elképzeléseinek, jelzéseket ad önmagáról, kommunikál a környezetével, szocializálódik az együttes tevékenységekben, ismeretekkel gyarapszik, technikákat tanul, más művészetekre asszociál (irodalom, zene, mozgás). **Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.**

A manuális tevékenységek során megismertetjük a gyermekeket a szín - forma - téri ábrázolás világával, az anyagok természetével és a különböző technikákkal, amelyekkel kifejezhetik elképzeléseiket, gondolataikat, érzelmeiket. A kézművesség a hagyományok ápolását, őrzését is szolgálja. A gyermekek sokféle eszközt használnak a festékekkel való ismerkedés során, saját testrészeikkel is hagyhatnak nyomokat. A tevékenységben a folyamatra, az ötletességre, az önállóságra, az eredetiségre helyezük a hangsúlyt, és nem a végtermékre. A különböző technikák segítségével nagyon sok eszköz készíthető, amit később játékokban felhasználhatnak. Az ábrázolás összefonódik a játékkal, konstruálással, barkácsolással, más egyéb tevékenységgel. A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, fejlődnek manuálisan, érzékszerveik funkcióit tekintve, valamint gondolataikban, érzelmeikben is. Edződik akaratumuk, kitartásuk. Az egész nap rendelkezésre álló eszközök állandó alkotásra ösztönöznek.

a) Célunk:

- * A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása
- * Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása
- * A helyes ceruzafogás elsajátíttatása

b) A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- * A gyermeki alkotó - alakító tevékenység feltételeinek biztosítása.
- * Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- * Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: ruhaujj feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő...
- * A higiénias szokások betartásának figyelemmel kísérése.
- * A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapszabályait, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- * A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- * Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- * Bemutatja a gyerekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, Tatára jellemző épületeket.
- * A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- * A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- * Ösztönzi a gyerekeket a színek széles skálájának használatára.
- * Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.

- * Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- * Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, nyers tészta).
- * A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyerekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- ⊗ Képkalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- ⊗ Szem-kéz mozgása összerendezett.
- ⊗ Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- ⊗ Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- ⊗ Ismeri a hat alapszínt, bátran használja azokat.
- ⊗ Emberábrázolásban megjelenik a részforma, egyszerű mozgás.
- ⊗ Alkotásaiban hangsúlyozza a jellemző jegyeket, formákat.
- ⊗ Ábrázolása során kitartó, képes akár több napon át is munkálkodni.
- ⊗ Szívesen alkot közösen a többi gyerekekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- ⊗ Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő.
- ⊗ Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- ⊗ Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- ⊗ Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- ⊗ Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- ⊗ Térlátása korának megfelelő.
- ⊗ Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet.
- ⊗ Vonalvezetése balról jobbra halad.

VI./5. Mozgás

Az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formája a mozgás, nagyfokú mozgásigény jellemzi. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgásfejlesztés tartalma: természetes mozgásos játékok, játékos mozgások, prevenciós gyakorlatok szerekekkel, kézi szerekekkel és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával. A szervezett mozgásfejlesztés nem a versenysportra való előkészületet szolgálja, hanem fontos eszköze az általános testi képességek fejlesztésének: a téri tájékozódás megalapozásának, a testséma megismerésének, a koordinált mozgás kialakításának, a percepció fejlesztésének. A mozgásban valamely területen fejletlenebb gyermeknek esélyt kell adni arra, hogy önmagához viszonyítva fejlődjön. A gyermekek mozgásigénye, készsége eltérő, ezért differenciálni kell időtartamban, mozgástempóban, mennyiségben és minőségben.

a.) A mozgásfejlesztés célja:

- * A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- * A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- * A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- * A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- * Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

b.) A mozgásfejlesztés területei:

- * **szabad játékokban** a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- * **kötelező testnevelés foglalkozáson,**
- * **mindennapos testnevelésen.**

VI./5.1. Mozdásfejlesztés a szabad játékokban

Célja:

- * Hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá.
- * Hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.
- * Bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Életkori jellegzetességek

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ebben az életkorban a gyerekek gyakran kezdeményeznek csúszó- mászó-bújó játékokat (asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játékok).

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a **szem-kéz, szem-láb koordináció** és az **egyensúlyérzék fejlesztése**. Ezeket szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók az Ayres-terápia eszközei, a hinták, a füles labda, a különböző billenő játékok.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, építés kicsi elemekből, konstruálás, baba-öltöztetés, barkácsolás.

Az **udvari játék, mozgás** serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközökről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Szívesen próbálkoznak rollerezéssel, biciklizéssel, ehhez is biztosítjuk az eszközöket. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen alakítjuk ki az ehhez kapcsolódó szabályokat. Sokféle labdajáték közül választhatnak, a mászóka és csúszda a bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé.

VI./5.2. Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapos testnevelésen

Céja:

- * A tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése
- * Koordinált mozgás alakítása
- * Téri tájékozódás, oldaliság kialakítása

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze. A **játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben**. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően, hol mint eszköz, hol mint cél.

A **3-4 évesek** testnevelési anyaga nagyrészt a **természetes mozgásokat** tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat (különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével). Jól alkalmazhatók a testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (álljatok lábujjhegyre, ütögessétek a tenyereteket a földhöz), a tárgyhöz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (álljatok a szék elé, feküdjetek a padra), a test személyi zónájának alakítása (emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekbe).

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a **tér mozgásos megismerése**. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be (futás, majd jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt, aki mindig változtatja a helyzetét, elhelyezkedés különböző szereken, formákban).

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:

- Az egyensúlyérzék fejlesztése (különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások, futás közbeni megállások).
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokok között, célba ugrás).

Az **5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése** a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők (labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel csukott szemmel is, körforma kialakítása karkörzéssel test előtt, test mellett-csukott szemmel is. Megjelenik a **finommotorika fejlesztése** is. Testnevelés foglalkozásokon ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni (kézfej, ujjak). Erre a célra nagyon jól használhatók a különböző méretű labdák, szalagok. A foglalkozásokon lehetőség nyílik a **keresztcsatornák fejlesztésére** is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

VI./ 5. 3. Mindennapos testnevelés

Az óvodai testnevelés szerves része a **mindennapos testnevelés**, amely minden csoportban, naponta szervezett játékos mozgásokból áll. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, öltözékben ezt is a szabadban tartjuk.

Célja:

- * A gyerekek szívesen és örömmel vesznek részt benne.
- * Igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás.
- * Maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok

- * A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- * Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- * A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- * A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- * Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron
- * A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása és biztosítása
- * A testnevelés foglalkozások anyagának összeállítása a csoportok fejlettségi szintjének figyelembe vételével
- * A játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- * Tiszta, jó levegő biztosítása a tornateremben

- * Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (balesetek elkerülése)
- * Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére
- * A testnevelés foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre
- * A testnevelés foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt
- * A mindennapos testnevelés tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak
- * Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgások fejlesztése, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma-fejlesztés, finommotorika fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése

VI./5.4. Testi nevelés napja

Mozgásfejlesztésen, testi nevelésen az elveszett szabad mozgás pótlását értjük. A futó-fogójátékok, szerepvállaló, vagy utánzó játékok, ősi- és népi hagyományaink felelevenítése mellett a testi egészséget, edzést is szolgálják, amennyiben kint a szabadban játsszuk őket.

A program értelmezését a testi nevelésről elfogadva, a helyi adottságainkat kihasználva, az óvodahasználók életkörülményeit figyelembe véve újszerű szervezeti formákat, megoldásokat alkalmazunk. A beszűkült léttér, a mozgásszegény életmód, az óvodás gyermekek nagyfokú mozgásigénye tette számunkra fontossá, hogy a sokmozgásos játékokra, vízhez szoktatásra, teremtsünk lehetőséget.

a.) Csoportok mozgásos napjai

Tartalma:

- * rendszeres napi mozgásos játékok (szabály-, verseny-, népi játékok)
- * heti egy alkalommal {csoportonként más-más nap)
- * mindennapos futások, szabad levegőn történő játék

Mozgásanyag:

- * kondicionális képességeket fejlesztő gyakorlatok
- * nyújtó jellegű gimnasztika
- * járás-, futás-, ugrásgyakorlatok
- * dobás gyakorlatok
- * támasz-, függés-, egyensúly gyakorlatok
- * labdagyakorlatok
- * emelések, hordások
- * küzdőgyakorlatok
- * tartásjavító gyakorlatok

- * légző-, és relaxációs gyakorlatok
- * szabad mozgások
- * időkeret: A csoportok hetirendje szerinti napon

Helye: Tornaterem

A megvalósítás feltételei:

- * Óvodánk rendelkezik tornateremmel, ez rendkívül kedvező,
- * Az udvarunk adottságai: nem alkalmasak kevés a füves felület, illetve a sík és dombos terep,
- * A foglalkozásokat óvodapedagógus vezeti

b.) Ügyességfejlesztés:

Hetente egy alkalommal a vegyes csoportokból összegyűjtjük a nagycsoportosokat, és ügyességfejlesztő játékokat tervezünk el ahol a gyermekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy azonos korúakkal együtt játszhassanak, versenyezzenek, összemérhessék erejüket, ügyességüket, bátorságukat. A labdás feladatok végzésekor fejlődik a gyerekek koordinációs képessége, fizikai képessége, természetes mozgásai, erkölcsi tulajdonságai (fegyelmezettség, szabálytudat, bátorság, kitartás). Megtanítjuk, hogy tudatosan figyeljenek testük, különösen végtagjaik, izmaik mozgására.

Mozgásanyag:

- * Labdás ügyességfejlesztő gyakorlatok
- * Futó, fogó, versenyjátékok
- * Testérzékelő gyakorlatok
- * Kétoldaliságot fejlesztő gyakorlatok
- * Tér-és időérzékelést fejlesztő gyakorlatok
- * Koordinációt fejlesztő gyakorlatok (reakció, ritmus, egyensúlyérzék)
- * Légző, relaxációs gyakorlatok
- * Tartásjavító gyakorlatok
- * Nyújtó jellegű gyakorlatok
- * Kondicionális képességeket fejlesztő gyakorlatok

Időkeret: Az éves munkaterv szerint kijelölt napon 13-tól 13.45-ig-ig. októbertől májusig terjedő időszak.

Helye: Tornaterem

A megvalósítás feltételei:

- * Az ASE sportcsarnok használatát a Fenntartó és az Ase közötti megállapodás biztosítja.
- * A foglalkozásokat óvodapedagógus vezeti

c.) Vízhez szoktatás - úszásoktatás:

Szeptembertől május végéig minden évben a nagycsoportosnak úszásoktatást szervezünk. A vízhez szoktatás alkalmával játékosan megismertetjük a gyerekeket a víz szokatlan, eddig még nem ismert tulajdonságaival, a vízben való tartózkodás és mozgás törvényszerűségeivel.

A „haladó”, már víz biztos gyerekeket a gyors és hátúszás elemeire tanítjuk. A kis vízben kifejlesztett készségeket a gyerekek a mélyvízben is megtanulják alkalmazni.

Az úszás az ember egyik legtermészetesebb mozgásformája. Erősíti a légzőszerveket, biztosítja a szív és keringési rendszer kellő foglalkoztatását. A test minden izmát megmozgatja, elősegíti a test harmonikus fejlődését, s kedvező pszichikai változásokat eredményez (akarati koncentráció, önfegyelem, bátorság, akaraterő, a víz „megérezése”).

Mozgásanyag:

- * Vízhez szoktatás, járások, futások, szökdelések, fordulatok, páros- társas gyakorlatok, légzés, látás, elfekvés, lebegés, leállás, siklás, beugrás gyakorlatai.
- * A gyorsúszás és mell- és hátúszás rávezető és célgyakorlatai.
- * A mélyvízhez szoktatás gyakorlatai.
- * Vízi játékok

Időkeret: egész éven keresztül heti 1 alkalommal

Helye: Kőkúti Iskola Tanuszoda

A megvalósítás feltételei:

- * Tanuszoda használatát a fenntartó biztosítja,
- * A foglalkozásokat úszásoktató vezeti

d.) Néptánc:

Célunk:

- * az óvodáskorú gyermekek mozgáskoordinációjának javítása
- * a hangszeres zene, és a hozzájuk kapcsolódó tánclépések megismertetése
- * a társas kapcsolatok fejlesztése az óvoda különböző csoportjaiból érkező gyermekek együttmozgásával

Időkeret: heti 1 alkalom

Helye: heti 1 alkalom

A megvalósítás feltételei.

- * A néptánc foglalkozások térítési költségeit a programban résztvevő gyermekek szülei finanszírozzák
- * a foglalkozásokat táncpedagógus vezeti

A fejlődés várható jellemző az óvodáskor végére

- ☼ Igényli a mindennapos mozgást.
- ☼ Mozgása harmonikus, összerendezett.
- ☼ Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- ☼ Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni, beazonosítani.
- ☼ Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- ☼ Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- ☼ Fejlett az egyensúlyérzéke.
- ☼ Tud rollerezni vagy biciklizni.
- ☼ A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetének felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- ☼ Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- ☼ Ismeri legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, karika, ugrókötel).
- ☼ Képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- ☼ Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

VI./6. Külső világ tevékeny megismerése

„Mutassuk meg a világot olyannak, amilyen, öröme szabottan, kényszer nélkül, hogy az eredmény ne maradjon el.” /Ancsel Éva/

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a **külső természeti környezetet** (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a **külső, ember alkotta, épített környezetet** (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet).

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeinek, az adott tájra, helysége jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül.

A gyermek a világot tapasztalatlan egészként fogja fel, s nagy szerepük van azoknak a tapasztalatoknak, amelyekhez közvetlenül hozzájut. A gyermekek érdeklődésük által vezérelt tevékenységeken keresztül kerülnek közvetlen kapcsolatba a fizikai és élővilággal. Felfedezésre törekszenek természetes kíváncsiságuktól hajtva. A felnőttek magatartása, reakciói erősíthetik, vagy gyengíthetik ezt a világ iránti érdeklődést. Fontos, hogy a

gyermek maguk is megtapasztalhatják a jelenségeket, folyamatokat, mert közben sokféle képességük fejlődik. A gyerekek helyzetéből, élményeiből, tapasztalataiból táplálkozó tájékozódását érzelmekkel és indulatokkal átítatott jelenségmegértés vezérli.

A tapasztalatszerzés folyamatában képessé válnak a változások és a változásokkal járó, érzékelhető összefüggések felfogására és elsajátítják a fogalmakat, amelyekkel az érzékelhető folyamatokat kifejezhetik. A tapasztalatok új helyzetben történő alkalmazása, új elemekkel gazdagodik, továbbfejlődik, néha minőségileg átrendeződik.

Óvodásainkat a környezetvédelmi tevékenységekbe is bevonjuk, felhívjuk figyelmüket, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék a növényeket, állatokat, gondozzák őket, kíméletesek legyenek velük. A gyerekeknek sok lehetőséget biztosítunk arra, hogy konkrét tárgyakkal való műveleteken keresztül tapasztalják a matematikai tudást, és kompetenciát szerezzenek. A gyermekek egyéni fejlettségétől függően van szükség a műveletek indirekt módon történő fokozatos nehezítésére.

A természet az, ami a legközelebb áll az emberhez, s megfelelő alapot teremt a fejlődéshez. Nevelésünk alapvető színtere, táptalaja. Naponta változó csodái, gazdagsága változatos lehetőséget biztosít a játékhoz, munkához és a tanuláshoz egyaránt.

Környezeti nevelésünk egy nyitott, sokoldalú, minden irányból építkező rendszer. Nincsenek működési, alkalmazási megkötései, mégis van rendszere. Környezeti nevelésünk alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A környezeti nevelésünk fontosságát, személyiségformáló, szokásalakító szerepét tekintjük nevelésünk vezérfonalának, a tevékenységeket (játék, mese-vers, énekes játék, rajzolás, mintázás, mozgás, stb.) mintegy gyöngyként erre fűzzük fel. Így lesz komplex egész a nevelésünk, mellyel megalapozzuk az óvodánkba járó gyermekek környezeti tapasztalatait, melyek később ismeretté, majd életre szóló tudássá alakulnak.

Az óvodáskor az érzelmek időszaka, az érzelmek hatalmuk alatt tartják az egész személyiséget, az érzelmek határozzák meg a gyermekek kapcsolatát a környezettel és a benne élőkkel. Valljuk, hogy természetbarát gyermek csak természetbarát környezetben nevelődhet.

Óvodánkban a környezeti nevelés „szelleme” a tevékenységformákon keresztül az óvoda mindennapjait áthatja. Céljaink elérése érdekében felhasználjuk a játékot, a kommunikációt, az anyanyelvet, a testnevelést, a művészeteket, az attitűdök formálását és a kiszélesített értelemben vett tanulást is. A tágran értelmezett tanulást a gyermek és környezete kölcsönhatásában értelmezzük, ahol a gyermeknek aktív, befogadó, konstruáló szerepe van. Eredményét tekintve a tanulás a gyermekben nem első sorban az ismeretszintjére, hanem a viselkedésére, magatartására, értékrendjére, attitűdjeire irányul. Ebben a tanulási folyamatban fokozatosan megismerik a gyermekek önmagukat, társaikat, környezetüket.

Környezeti nevelésünk során megjelennek a különböző nevelési területek, integrálódnak és sajátos kölcsönhatásban felerősítik egymást. Ennek lehetőségeit használjuk ki nevelésünk folyamatában. Elsősorban a pozitív élményeket kiváltó élményekre építünk, a játékban, a játékos megoldásokban mindez együtt megtalálható. Az élményalapú, átéléses tapasztalatszerzésben fontos szempontnak tartjuk, hogy a gyermekeknek olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, ahol természetes környezetben ismerkedhetnek meg az őket körülvevő világgal, A gyermekek kimeríthetetlen kíváncsisággal fordulnak az őket körülvevő környezethez, ezért fontos feladatunknak tekintjük kíváncsiságuk kielégítését, különböző irányokba való fordítását és a reális, élményszerű tapasztalásszerzés lehetőségeinek megteremtését.

Környezeti nevelésünk több mint a környezet megismerése:

- * környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozása
- * azokat a szokásokat, magatartásformákat alakítjuk, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják a gyermek későbbi életvitelében.
- * környezeti nevelésünk egyfajta környezeti kultúrára nevelés, amely kultúra magába foglalja a környezetre vonatkozó ismeretektől a környezetbarát életvitelig tartó teljes skálát.

ALAPELVEINK

- * *„Nem az életnek, hanem a megszerzett élet által tanulunk” / Freinet /*
- * *„Közel lenni a természethez.” /Freinet/*
- * Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.
- * Nevelésünk célrendszere túlmutat az óvodáskoron. Környezetünk jelenlegi állapota sürgeti a szemléletváltást, amely a gyermekeken keresztül fejti ki hatását a családon, a családon át a tágabb környezetre.
- * Az ember része a természetnek, nem központja.

CÉLUNK

- * A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- * A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása, alakítása a fenntartható fejlődés érdekében
- * Olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életvitelét, életmódját.
- * Alakítani érzelmi viszonyulásukat, értékrendjüket, s képessé tenni a gyermekeket az együttműködésre, toleranciára, empátiára, a máság elfogadására.
- * Tapasztalataik segítsék a környezetben való eligazodást, az értékek védelmét, a szülőföld és az ott élő emberek megismerését, szeretetét, tiszteletét.
- * Szerezzenek matematikai tapasztalatokat is, így alakuljon ítélőképességük, tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.

Környezeti nevelésünk 4 fő területe a helyi sajátosságokra épül:

A külső természeti környezet: természet, víz, levegő, talaj, állatok, növények, természeti jelenségek, stb.

A külső, az ember által alkotott, épített környezet: épületek, tárgykultúra, műemlékvédelem, téralkotás, az anyagok és eszközök ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, emberi kapcsolatok, városi környezet, stb.

A belső természeti környezet: a „belső világ”: az egészséges életmód, a megfelelő napirend, az egészség megőrzését segítő szokások megalapozása, a helyes táplálkozás, a mozgás, stb.

A belső személyes környezet: mentálhigiéné, a lelki egészség, önértékelés, énkép, stb.

E négy rész szorosan és szétválaszthatatlanul összetartozik, egymásra épülve adják meg a lehetőséget a környezeti nevelés helyszíneinek, „színtereinek” kiválasztására.

Környezeti nevelésünk szinterei:

- * az óvoda belső tere
- * a csoportokban található természetsarkok
- * a közös és egyéni kirándulások és az ott gyűjtött „kincsek”
- * az óvoda udvara
- * a családi környezet
- * városunk természeti és épített környezete
- * városon kívüli természeti és épített környezet

A környezetvédelmi tapasztalatok szervezése:

- * a vízzel kapcsolatos tapasztalatok szerzése
- * a hulladék, a szemét kezelése
- * természetvédelem – védett fajok fogalma
- * környezetvédelmi jeles napok
- * hulladékszelektálási program
- * munkajellegű tevékenységek a környezetvédelem területén.

FELADATAINK

- * Biztosítsunk változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és a társadalmi környezetről.
- * A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív viszony fenntartása, alakítása.
- * A gyermekek közvetlen környezetében lévő világ megismertetése, megszerettetése.
- * Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása a helyi sajátosságok bemutatásával.
- * A lehetőségeket kihasználva szelektáljuk a hulladékot, komposztálunk.

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- * Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- * A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív viszony fenntartása, alakítása.
- * Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása a helyi sajátosságok bemutatásával.
- * Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- * A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.

- * Témaválasztásnál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- * Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés.
- * Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- * Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- * Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- * Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, szelektálás a hulladékkezelés során.
- * Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- * Séták, kirándulások alkalmával az élővilág, az életközösségek megismerésére motivál, észreveteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- * Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- * Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyerekeket.
- * Múzeumlátogatásokat szervez.
- * Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- ⊗ Tudja személyi adatait (lakcím, név, szülők neve, foglalkozása, testvérek neve, stb.)
- ⊗ Tudja óvodájának nevét.
- ⊗ Különbséget tesz az évszakok között, gyönyörködni tud bennük.
- ⊗ Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó növényeket, állatokat.
- ⊗ Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- ⊗ Ismeri és szívesen végzi a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.
- ⊗ Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- ⊗ Felismeri a közlekedési eszközöket.
- ⊗ Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ⊗ Szívesen vesz részt kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.

VI./7. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

„A matematikát először át kell élni, ahogy magától felbukkan az életünkben, ahogy hozzátartozik mindennapi tevékenységeinkhez, életritmusunkhoz. Ez a matematika tanulás természetes módszere.” / Célestin Freinet /

A természeti és társadalmi környezetünk tele van a formák sokaságának variációival, az eltérő méretek megannyi megnyilvánulásával, a mennyiségekkel való találkozásokkal. Így nézve környezetünket ámulva tapasztaljuk, hogy a matematika szerves része a mindennapi életünknek. A gyermek miközben felfedezi a világot, tevékenységei során tapasztalatokat szerez a közvetlen és a tágabb természeti, emberi és tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut. Felismeri a mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli- és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete. Matematikai nevelésünknek az a legfőbb értéke, hogy oly módon jutnak a gyermekek matematikai ismeretekhez, hogy közben a gondolkodásuk is fejlődik.

Arra törekszünk, hogy a valóságos világ matematikáján nőjenek fel óvodásaink, hogy minél jobban eligazodjanak benne. A matematikai nevelés lehetőségeit a gyermek mindennapi tevékenységeiben keressük, vagyis a természetes, konkrét, cselekvésre épülő élethelyzetekben, az ő sajátos, egyéni világában, játékában, személyes élményeiben, kapcsolataiban, mindennapi tevékenységeiben. A tantervszerű óvodai matematikai nevelés helyett megpróbáljuk a gyermek érdeklődésén alapuló életszerű feladategységek, projektek formájában bevinni a tudnivalókat a gyermekek szellemi látókörébe. A projekt-módszerre épülő nevelési rendszerben azonban nem választható szét a matematikai nevelés a környezeti, a művészeti vagy a testi és más nevelési területektől. Az élethelyzetek, az élménykörök, a témakörök mindig természetes komplexségükben kínálják a tudnivalókat, tudnivalókat. Így kapnak a projektjeink matematikai jelleget. A gyermekekkel megismertetjük a fák, virágok, termések, zöldségek, gyümölcsök, a piac, a homok, kavics, fa, textil, papír, a testünk, kezünk, mozgásformáink, az éneklés, a körjátékok, a szabályjátékok matematikáját. Engedjük, hogy a valóságos világ matematikájában nőjenek fel óvodásaink, azt szeretnénk, hogy minden gyermek a világot tanulhassa, hogy eligazodjék benne.

a.) Célunk:

- * A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása
- * A matematikai érdeklődés felkeltése
- * A logikus gondolkodás megalapozása

b.) A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- * A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.

- * Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- * Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- * A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- * Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- * A probléma megfogalmazás pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- * Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- * A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- * Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- * A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- * A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

c.) Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- * Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- * Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- * Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- * Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségüktől függően 6-10-ig számkörben mozogjon.
- * Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- * Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- * Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- * Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- * Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- * Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás térben és síkban

- * Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- * Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
- * Próbáljanak meg tájékozódni labirintusokban is.
- * Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban, színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Ismerkedés a természet és az emberek világával (beszélgetések, forma, tér, idő, mennyiségek, viszonyok).

- * Elengedhetetlen megnevezni az érzéki benyomásokat, a jelen vagy közelmúlt eseményeit, az emberek közötti viszonyokat, testünk részeit, belső állapotainkat, beszélgetni az emberek és a természet világáról. Beszélgetni, és nem a kérdések sokaságával faggatni, egyen irányítani a gondolkodást! A gyerekek mondanivalóját kiegészítő, hozzátoldó felnőtt közlések ösztönzőbbek, mint a kérdeve kifejtő módszer alkalmazása. A gyermeki élet eseményei, a család, a felnőttek munkája, az évszakok jellegzetességei, állatok és állatkölykök élete, emlékeink, képzelődéseink mind jó társalgási témák. Ezek a beszélgetések játék közben vagy azt követően hangzanak el. A kötöttségektől mentes gondolkodás, és a beszédkedv játékos megnyilvánulásai.
- * **A számlálás, méricskélés, a tér alakítása**, az irányok megnevezése, a hasonlítások, összegyűjtés és szétválasztás, párosítás, **az időbeliség** felfedezése, megnevezése, a **formák** letapogatása, játék közben olyan természetes, mint a mondókázás dúdolgatás. A valóság és a mese eseményei támpontokat nyújtanak a tájékozódáshoz. Elkerülhetetlen, hogy az óvónő ne használja, ne nevezze meg alkalmanként a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat, s a gyerekek ne figyeljenek fel azokra a tárgyak természetes tulajdonságaként.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ⊗ Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- ⊗ Problémamegoldó készsége jó.
- ⊗ Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- ⊗ Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- ⊗ Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait:kisebb-nagyobb, hosszabb-rövidebb, több-kevesebb...
- ⊗ Ismeri az irányokat és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, lent-fent, előre-hátra...
- ⊗ Helyesen használja a névutókat.
- ⊗ Felismeri a sorba rendezés logikáját, képes azt jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.

- ☼ Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- ☼ Képes részekből az egészet kirakni.
- ☼ Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni: kocka, gömb, téglatest.
- ☼ Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- ☼ Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

VI./ 8. Munka jellegű tevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, alakítja tevékenysége során.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka, illetve a munkajellegű játékos tevékenységek. Játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvónő közreműködésével, később a társaikért is szívesen vállalnak munkát. Alkalmi feladatokban történő munkamegosztás bőven akad az óvodai életben.

A leggyakoribb munkafajták:

- * Az óvodai életet végigkísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.
- * A játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségletét kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt alkalmi tevékenységei.
- * Csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések: takarítás, díszítés, meglepetés készítése stb.)
- * Élő környezet rendszeres ápolása (növény, állat gondozása).
- * Önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások (tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok).
- * A különböző játékfajtákkal egybeeső munkák (barkácsolás, játékeszköz javítás stb.)

Minden munka jellegű tevékenységnél fontos a jó szervezethez. A munka akkor lesz igazán közös élmény, ha a résztvevők egyéni képességeihez igazodó munkamegosztás kialakul, és a folyamatban részfeladatot vállalva a felnőtt is közreműködik.

Fontos a gyermekméretű eszközök és azok állandó helyének biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetők.

A játék és munka összefonódása mindkét tevékenységet gazdagítja, színezi és fokozza a nevelési hatásokat.

a.) Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása

- * Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- * Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- * Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

b.) A munka jellegéből adódó óvónői feladatok

- * Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása
- * Elegendő munkalehetőség szervezése
- * Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében
- * A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése
- * A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor
- * Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, csíráztatás, ültetés, hajtás
- * Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása
- * A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mértén fejlesztő hatású
- * A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

Önkiszolgáló tevékenységek:

- ⊗ A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- ⊗ Étkezésnél helyesen használják a kanalat, villát, kést, merőkanalat, szalvétát.
- ⊗ Öltözködésénél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- ⊗ Az ön kiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák:

- ⊗ Pontos megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- ⊗ Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- ⊗ Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák:

- ⊗ A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- ⊗ Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- ⊗ Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- ⊗ Felelősi munkákat szívesen vállalnak és önállóan teljesítik.
- ⊗ A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- ⊗ Vigyáznak játékaikra, rendben tartják azokat.
- ⊗ Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- ⊗ A szemetet szelektíven helyezik el az adott gyűjtőben.
- ⊗ Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében.
- ⊗ A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- ⊗ Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- ⊗ Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

VI./ 9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a **tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel**, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül sok-sok **mozgással és játékkal alakítható**. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

a.) Célunk:

- * Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- * A gyermekek tapasztalatainak bővítése, rendezése
- * Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.
- * Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

b.) A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- * A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- * Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása

- * Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- * Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- * A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- * Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek teremtése
- * Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevételével a tevékenység felkínálása során
- * Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- * A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

c.) A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:

Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)

Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)

Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

A tehetséges gyermek fejlesztését célzó pedagógusi feladatok:

A tehetség és megjelenési formájának felismerése

A gyermek segítése a továbbfejlődésben

Speciális szükségleteinek kielégítése

Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése

A szülő segítése gyermeke nevelésében

Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ⊗ A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- ⊗ Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- ⊗ A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- ⊗ A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- ⊗ A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

VII./ AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az ünnepek érzelmi, közösségi és anyanyelvi nevelésünk fontos szinterei. Minden esetben örömteli, tevékeny várakozás előzi meg őket. Jelentős alkalmak az óvoda, a gyerekek és a szülők életében, amelyek segítségével fokozni kívánjuk a közös élmények erejét, és az összetartozást. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból mind külsőségeikben, mind belső tartalmukban.

VII./1. Ünnepeink, hagyományaink

Az ünnepeink szinte magukba sűrítik egy-egy évszak jellegzetességeit, történeteik, hagyományos játékaik az ember és az emberen túli összekapcsolódásának kifejezései, művészi átfordításai. Az ünnepre való készülődés izgalmára, öröme az összetartozás, a közös cselekvés élményének átélésére mindenkinek szüksége van.

Óvodánk ünnepei egy-egy évszakkörhöz kapcsolódnak, jellemző hagyományokkal, játékokkal.

Ünnepeinken a felnőttek és a gyermekek a mindennapoknál meghittebb együttléte másfajta viselkedést jelent. A gyermekek viselkedéskultúráját alakítja, hangulatával az érzelmekre hat.

A gyerekek születésnapja

A gyermekek születésnapját csoportonként ünnepeljük. Gyertyát gyújtunk, dalokkal, verssel, mesével köszöntjük az ünnepeltet, apró ajándékot készítünk és elmondjuk jókívánságainkat neki.

Anyák napja

Érzelmi ráhangolódás versekkel, dalokkal, mondókákkal. Virágokkal díszítjük fel az óvodát, minden gyermek ajándékot készíthet édesanyjának, nagymamájának. Ünneplő ruhába öltözünk, versekkel, énekekkel köszöntjük őket, együtt játszunk, énekelünk az édesanyákkal, nagymamákkal.

Gyermeknap

Az óvoda valamennyi gyermeke együtt ünnepel Vidám füzérekkel, zászlókkal díszítjük az óvodát és udvarát. Játékos, változatos programokat szervezünk. . Az óvónők mesét adnak elő dramatizálással, s dalosjáték – füzér közös eljátszásával tesszük még felejthetlenebbé a napot. Fontos, hogy minden gyermek számára felszabadult, örömteli élményt, játékot jelentsen ez a nap, melyet ünnepi ebéd zár.

Nagyok búcsúztatása

A kisebbekkel együtt készülünk az iskolába készülő nagyok búcsúztatására: süteményt sütünk, ajándékot készítünk nekik. Az ünnepen a szülőkkel együtt énekelünk, táncolunk, mesét játszunk, így tesszük emlékezetessé ezt a napot.

Mikulás

Téli versekkel, dalokkal, saját készítésű rajzokkal, képekkel várjuk a Mikulást. Feldíszítjuk az óvodát, így várjuk a Mikulás ajándékát. A Mikulás nem jön be, csak elszuhan, ajándékot hoz. Minden kisgyerek „mikuláscsomagot” kap. A délelőttöt bábelőadás, vagy Mikulás-hangverseny zárja.

Karácsony

A Karácsony a család ünnepe. Az ünnepi készülődés azonban december hónapban az óvodában is jellemző.

A karácsonyvárás hangulatát, örömét már napokkal az ünnep előtt megteremtjük. Adventi koszorút készítünk, gyertyát gyújtunk, karácsonyi zenét hallgatunk. Karácsonyi énekeket, verseket tanulunk, közben kis ajándékokat készítünk a gyerekekkel szüleik, testvéreik számára. Karácsonyi díszbe öltöztetjük óvodánkat. Sokat beszélgetünk a szeretet ünnepéről. Bensőséges, családi körben ünnepelünk. Az ünnepi ebédet szépen terített asztalnál fogyasztjuk, boldog karácsonyt kívánva egymásnak.

Az egész karácsonyi készülődést a meghittség, a szeretet, az örömteli várakozás hangulata hatja át.

Farsang

A jókedv, a vidámság ünnepe. Készülődés, ráhangolódás dallal, tánccal, mondókákkal, öltözködős, átváltozós játékokkal. Egy bizonyos napon együtt mókázunk, bolondozunk, a szülőket is bevonjuk. Télüzés az udvaron mondókákkal, dalokkal

Március 15.

Csoportonként, programba illesztve történik az ünneplés. Készülődés során huszáros, várvédő játékokat játszunk., Kokárda, nemzeti színű zászló, kard és csákó készítése, nótázás, katonás játékok és lovagoltatók segítségével tesszük élményszerűbbé a gyerekek számára.

Húsvét:

A húsvéti ünnep hangulatának megfelelően feldíszítjük az óvodát. Sokat beszélgetünk a húsvéti hagyományokról. A kisfiúknak locsolóverset tanítunk. Hímes tojásokat készítünk, festünk. Kint az udvaron a bokrok, fák tövében keressük a nyuszi fészket, nyuszt, a meglepetés tojásokat.

A fiúk meglocsolják a lányokat, cserébe piros tojást kapnak.

VII./2. Egyéb rendezvényeink:

Ezen rendezvényeink helyi szokásainkhoz kapcsolódnak, melyeknek már hagyományai vannak óvodánkban. Ezek a rendezvények jól szolgálják a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítését, valamint dolgozói közösségünk összetartozását is.

Zene világnapja:

Minden év október 1-én megünnepeljük a zene világnapját. Ilyenkor nem csak óvodásaink, hanem a Zeneiskola növendékei és a Fazekas Utcai Általános Iskola diákjai is ízelítőt adnak énekes és hangszeres tudásukból. Természetesen ünnepi öltözetben veszünk részt a rendezvényen, ezzel is érzékeltetve ennek különlegességét. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megismerjék a kulturált viselkedés szabályait és azokat képesek legyenek betartani is.

Szülői délutánok:

A szülőknek szervezzük a különböző témájú, közvetlen hangulatú délutánokat. A szervezésben óvodánk valamennyi dolgozója részt vesz. Ezek a délutánok változatos témakörökhöz kapcsolódnak, a szülők érdeklődésének, kérésének figyelembevételével (egészséges életmód, egészséges táplálkozás-ételbemutató, ünnepi ötletbörze, játékkészítés természetes anyagokból, gyógytorna, gyermeknevelés, stb.)

Ovis hangversenyek szervezése:

Óvodánkban a zeneiskolások és pedagógusaik segítségével az óvadás korosztálynak megfelelő, színes, zenés előadásokat szervezünk, melyek ünnepeink hangulatát emelik a zene, az együtt éneklés varázsával.

Kihívás napja:

Vidám, játékos mozgásos feladatokkal, a szülők, az óvoda minden dolgozójának bevonásával szervezzük e napunkat, minden résztvevőt megmozgatva. A változatos és érdekes feladatok helyszínéül választhatjuk az udvart, vagy tornatermünket is igénybe vehetjük.

Bartók Béla Születésének évfordulója (március 25.)

Mivel óvodánk Bartók Béla nevét viseli, a zeneszerző születésnapja ünnepként jelenik meg életünkben. Dél előtt a gyerekek, délután a szülők vehetnek részt a számukra szervezett ünnepi hangversenyen.

Víz világnapja:

Egy igazán élményekkel teli „pancsolós nap (március 22.) a Víz világnapja, hiszen minden évben érdekes kísérleteket és játékokat szervezünk, amelyekben a főszereplő a víz. A gyerekek nagyon élvezik, közben pedig arról is hallanak, hogy milyen nagy kincs ez az életünkhöz nélkülözhetetlen elem.

Föld napja:

Minden évben lázas készülődés előzi meg ezt a napot (április 22.). A gyerekek, a szülők által hozott földgömbök, térképek, atlaszok, könyvek segítségével hangolódunk rá a Föld napjára. Készítettünk már térképeket, kassziózással földgömböt, bolygókat. Ilyenkor többet beszélgetünk arról is, hogy milyen veszélyek fenyegetik bolygónkat és hogyan tudunk jobban vigyázni rá.

Madarak és fák napja:

Ezen a napon (május 10.) minden évben kirándulásokat szervezünk a közeli erdőkbe, tópartra. Megfigyeljük a növényeket, állatokat, különösen az erdő fáit és a madarakat, amelyek ezen a napon „ünneplik születésnapjukat”.

Az állatok világnapja

A gyermekekhez talán az állatok világa áll a legközelebb, mindenkinek megvan a maga kedvence. Az állatok világnapját (október 04.) mi úgy „ünnepljük”, hogy kirándulást szervezünk egy farmra, vagy gazdasági udvarba, ahol a gyerekek élőben láthatnak, simogathatnak különböző állatokat.

VIII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGE

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az **érzelmi biztonságot**. Úgy szervezi az óvodai környezetet, - személyi és tárgyi feltételrendszert - , hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, **segítse tehetsége kibontakoztatásában**, valamint **hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában**.

a.) Célunk:

- * A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogok érvényesítése
- * Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára

Hátrányos helyzetű gyermek/tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította (1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja)

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek/tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek/tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek (1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja)

A gyermekek hátrányos helyzetére utaló jelek

- * A család csekély bevétellel, alacsony jövedelemmel rendelkezik, melynek nagy része vagy akár teljes egésze segély, nyugdíj, vagy ezekkel egy kategória alá eső bevétel, továbbá alkalmi munka után járó jövedelem.
- * Szűkös lakáskörülmények, kis alapterületű lakásban több személy él együtt.
- * Egészségtelen lakhatási feltételek – vizes, salétromos falak, fűtés lehetősége nem, vagy korlátozottan biztosított.
- * A szülők alacsony iskolai végzettsége – csak általános iskolai, vagy olyan, érettségig nem igénylő szakképzettség, amelynek nincs munkaerő-piaci értéke.
- * Deviáns környezet szocializációs ártalmai – alkoholizmus, drogfüggőség, játékszenvedély, bűnözés
- * Család hiánya – állami gondoskodásba vett, illetve onnan kikerült gyermekek, egyszülős család, elvált szülők.
- * A beteg, vagy korlátozott képességű szülők, akik fizikailag nem képesek gyermekük megfelelő ellátására, gondozására.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvoda vezetője köteles

- * jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- * hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek

- * Fizikai bántalmazás
- * A gyermek szexuális zaklatása
- * Szülői felügyelet hiánya
- * Elhanyagoló szülői magatartás
- * Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- * Pszichés bántalmazás
- * Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- * Indokolatlan hiányzás az óvodából
- * Minimális jövedelmi viszonyok

Az óvónők feladatai

- * Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi háttérének megismerése
- * Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése a gyermekvédelmi felelősnek
- * A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- * A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- * Szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele
- * Nyilvántartás vezetése
- * Beszámoló készítése félévente

Az óvodavezető feladatai

- * A gyermekvédelmi tevékenységhez a feltételek biztosítása: gyermekvédelmi felelős megbízása, feladatok, kompetenciák kijelölése nevelőtestületi szinten
- * bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal
- * A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása
- * Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása
- * Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei:

- * Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről ,támogatási lehetőségekről
- * A szülők által behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az **óvoda köteles együttműködni:**

- * az óvoda orvosával, védőnőjével
- * a gyámügyi hivatallal
- * a Gyermekjóléti Szolgálattal

Sikerkritérium

- * Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- * Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- * A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal.
- * A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

IX. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Óvodánk szakmai dokumentumai, egymásra épülésük:

Óvodai Nevelés Országos alapprogramja

(központi)

Óvodánk Pedagógiai Programja

(helyi)

Óvodánk pedagógiai, művelődési terve

(óvoda éves munkaterve)

Óvodánk gyermek csoportjainak nevelési-fejlesztési terve

IX./1. Az óvodai csoportok, gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Helyi nevelési programunk és az óvoda éves munkatervének szellemében az óvónők elkészítik mindegyik gyermekcsoportra nevelési-fejlesztési tervüket, teljes módszertani szabadságuk biztosításával.

Ezek a dokumentumok tartalmazzák a csoportokra vonatkozó szokás és szabályrendszert, tevékenységi terveket, eseményterveket, melyek az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódnak.

Ezen dokumentumok segítségével folyamatosan értékelhető munkájuk.

Az óvónő elsősorban önmagát ellenőrzi, értékeli, óvónő párjával együtt. Folyamatosan elemzik nevelő-fejlesztő munkájukat.

Ugyanakkor az óvoda vezetője is részt vesz a csoportok fejlődésének ellenőrzésében, értékelésében. Információit a csoportokban történő napi látogatások alkalmával szerzi, illetve előre meghatározott időpontokban ellenőrzéseket végez. Ezek célját és idejét az éves ellenőrzési tervben rögzíti, így az óvodapedagógusok is ismerik. A közvetlen beszélgetések, az óvónők önelemző értékelései, a havonkénti közös szakmai megbeszélések a nevelő-fejlesztő munka értékelését nagyban elősegítik.

IX./ 2. Óvodánk helyi nevelési programjának értékelése

Programunk ellenőrzésében, értékelésében az óvodavezető irányításával valamennyi óvónő részt vesz.

A program ellenőrzését, értékelését a következő fázisokban tervezzük:

- * a program bevezetése előtt felmérjük kiindulási helyzetünket
- * a program bevezetését követően negyedévente Nevelőtestületünk értékelő megbeszélést tart.

Az első nevelési év végén részletes értékelést készítünk.

Elemezzük:

- * a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő-fejlesztő tartalmak, s azoknak milyen a hatása
- * a program milyen eredményeket hozott a szocializáció, a kommunikáció és anyanyelvi fejlesztés területén, a megismerésben
- * mennyire biztosítottak a tapasztalatszerzés játékos lehetőségei
- * nevelőtestület visszajelzései
- * szülők visszajelzései
- * A program átfogó értékelését a bevezetése után 3-4 évenként végezzük. A programban tervezett nevelési-fejlesztési elképzeléseink eredményét vizsgáljuk.
- * a gyermekek egészséges életmód alakítása terén
- * az érzelmi nevelés szocializáció terén
- * a gyermekek anyanyelvi, kommunikációs képességfejlesztése terén
- * a játék és a különböző tevékenységek terén

A sikeres megvalósítást, a reális értékelést, programunk folyamatos elemzése, a szülők visszajelzései, szaktanácsadó igénybevétele, nevelőtestületünk ellenőrzési-értékelési terve segíti.

Szeretnénk jól bevált értékeink megőrzése mellett, megújulva a gyerekek és szülők érdekeit szolgálni. Óvodánk meghitt, derűs, szeretetteljes légkörével, jól képzett munkatársi közösségével biztosítani, a magas színvonalú nevelő munkát.

X. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján **2013. szeptember 1-től** határozatlan időre szól.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

Kötelező:

- * Jogszabályváltozás
- * Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- * Sikeres innováció eredményeinek beépítése
- * A nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- * A minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

Előírás a program módosításának előterjesztésére:

A nevelőtestület 50 + 1%-os támogatással kérheti helyi óvodai pedagógiai program módosítását, melyet a vezetőnek írásbeli előterjesztés után kell benyújtani.

A helyi óvodai **nevelési program nyilvánossága:**

Minden csoportban megtalálható.

Egy példány az óvodavezető irodájában.

Egy példány a bejáratnál a szülői faliújságon.

Az óvoda honlapján.

Dátum: Aláírás:

XI./ LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Tatai Bartók Béla Óvoda Pedagógiai Programját készítette az óvoda nevelőtestülete:

Dátum:

Nevelőtestület nevében, aláírása

A Tatai Bartók Béla Óvoda Pedagógiai Programját elfogadta az óvoda vezetője:

Dátum:.....

Óvodavezető aláírása

A Tatai Bartók Béla Óvoda Pedagógiai Programjáról véleményét nyilvánította:

Dátum:.....

Szülői közösség nevében, aláírása

A Tatai Bartók Béla Óvoda Pedagógiai Programjáról egyetértését kinyilvánította:

Dátum:.....

Fenntartó nevében, aláírás

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely.....számú határozatával elfogadta a helyi nevelési programot.

A szülői szervezet egyetértését tartalmazó.....iktatószámú jegyzőkönyv.